Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 34 (1034) ♦ Вівторок, 21 лютого 1995 року ♦ Ціна договірна

Пристрасті за Нацбанком

Мабуть, найголовніша подія минулого тижня, запланована на 18 лютого, так і не відбулась. Того ж дня НБУ надіслав комерційним банкам телеграму про тимчасове припинення свого рішення щодо заборони використання іноземної валюти як засобу платежу у внутрішньому торговому обороті України. Мотивування — «наполегливі вимоги уряду». Перший віце-прем'єр Віктор Пинзеник, не заперечуючи необхідності такого кроку, сказав у інтерв'ю «Інтерфакс-Україна», що для цього не створено необхідних умов.

(Закінчення на 2-й стор.)

ХОРОШІ ДВЕРІ БЕЗ ЗАМКА

19–22 лютого перший заступник міністра закордонних справ України Борис Тарасюк перебуває з робочим візитом в Іспанії. Згідно з планом він матиме зустрічі з держсекретарем МЗС і міністром оборони Іспанії, державним секретарем у справах Європейського Союзу, головою комісії з міжнародних справ конгресу депутатів Іспанії. В іспанському центрі міжнародних відносин відбудуться консультації з групою аналітиків та спеціалістів з проблем країн Східної Європи. Особливу увагу вони приділятимуть питанням глобального і регіонального співробітництва, зміцненню миру та європейської безпеки.

(Закінчення на 4-й стор.)

СПРК – за відставку Ю. Мєшкова і дострокові вибори ВР Криму

18 лютого в Сімферополі відбувся другий з'їзд партії Союз на підтримку Республіки Крим (СПРК), в якому взяло участь 145 із 150 обраних делегатів з усіх регіонів півострова. З'їзд ушанував хвилиною мовчання пам'ять організатора партії Якова Аптера, який наприкінці 1993 року загинув в автомобільній катастрофі.

Голова СПРК Сергій Куницин у своїй доповіді акцентував увагу на стратегії і тактиці партії у зв'язку з проведенням 29 квітня на півострові виборів до місцевих Рад. «Подобається це комусь чи ні, але сьогодні Республіка Крим — невід'ємна складова частина України», — сказав доповідач. Різкій критиці було піддане представництво Президента України в Криму, яке «не проводить державної політики в автономії».

Сергій Куницин особливо наголосив на тому, що СПРК була в Криму організатором кампанії з виборів Президента України і одностайно підтримувала Леоніда Кучму.

Делегати вважають, що відповідальність за нинішній стан економіки Криму лежить на президентові і Верховній Раді автономної республіки. Тому партія виступає за відставку Юрія Мєшкова і дострокові парламентські вибори.

Соло на баяні успіхом не користується. Люди слухають депутата. А у вас, шановні читачі, є можливість, зручно розташувавшись у домашньому кріслі, почитати думки депутатів у розділі "Держава і право" (5-10 стор.).

ЧЕЧНЯ: ВІДЛУННЯ ПОДІЙ

Строк перемир'я скінчився. Що далі?

Прес-служба уряду Росії розповсюдила таку заяву: «Уряд Російської Федерації серйозно стривожений провокаційними діями Дудаєва та його оточення, котрі організували масовану атаку на російські підрозділи на південній околиці Грозного із застосуванням гранатометів і мінометів. Цими та іншими подібними діями перекреслено всі мирні ініціативи...»

Термін дії угоди про припинення вогню, досягнутої між командуванням федеральних військ у Чечні і дудаєвськими польовими командирами, формально минув 19 лютого. Голова прес-центру командування об'єднаним угрупованням федеральних сил на території Чечні спростував повідомлення про те, що в неділю планувалось відновлення переговорів з дудаєвцями. Цей представник також заявив, що «в умовах, коли дудаєвська сторона постійно порушувала угоду про припинення вогню, вирішено дати відповідь адекватними діями». Це означає, що військовим діям у Чечні знову дали «зелене» світло.

В номер!

Зривають терміни підготовки законопроектів

Президія Кабінету міністрів України на своєму засіданні піддала критиці низку міністерств та відомств, що порушили терміни подання економічних законопроектів. Відзначено порушення термінів підготовки законопроектів, спрямованих на реалізацію основних положень доповіді Президента України Леоніда Кучми у парламенті, з боку НБУ, міністерств фінансів та економіки.

Пишіть листи...

Командувач Військово-морських сил України адмірал Володимир Безкоровайний надіслав листа прем'єр-міністрові Криму Анатолію Франчуку з протестом проти запланованого (за його даними) продажу стаціонарного аеродрому Чорноморського флоту акціонерній компанії «БІТ ОСТ».

Як стало відомо агентству «Інтерфакс-Україна», у листі йдеться про можливий продаж аеродрому в селищі Веселе, розташованого на території 2296,8 га, разом з усіма будовами авіаційно-технічного забезпечення.

Відчуження майна Чорноморського флоту, окрім випадків передачі флотам України та Росії, не передбачається міждержавними угодами, — зазначається у листі.

Згідно із Законом України «Про власність», — наголошує командувач ВМС України, — земля, на якій розташовані військові частини Чорноморського флоту, є власністю України, і функції управління нею належать Міністерству оборони України.

Туркам закон не писано?

Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», днями два українські вартові кораблі здійснили спробу затримання 4-х турецьких шхун, що вели промисел риби в економічній зоні України.

Порушники не підкорилися вимогам зупинитися навіть після попереджувальних артилерійських пострілів і, залишивши економічну зону, взяли курс на Стамбул. У зоні виявлення браконьєрів залишилися кілька десятків кілометрів сітей для відлову камбали. Такі спроби браконьєрства турецьких рибалок у 200-кілометровій морській економічній зоні України під час нересту камбали в останні роки стали регулярними.

У номер!

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди про дружбу і співробітництво між Україною і Канадою

Верховна Рада України **постановляє:**
Подану Президентом України на ратифікацію Угоду про дружбу і співробітництво між Україною і Канадою, підписану в м.Оттаві 24 жовтня 1994 року, ратифікувати.

**Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.**

м.Київ, 15 лютого 1995 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Протоколу про введення нової статті 83-БІС до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію

Верховна Рада України **постановляє**
Протокол про введення нової статті 83-БІС до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію, схвалений 6 жовтня 1980 року Асамблеєю Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО), ратифікувати.

**Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.**

м.Київ, 15 лютого 1995 року.

Пристрасті за Нацбанком

(Початок на 1-й стор.)

А минулої п'ятниці у Києві ряд магазинів, що здійснювали розрахунки за валюту готівкою, збиралися ігнорувати постанову НБУ та працювати по-старому. Переважно це були супермаркети, що без вихідних торгують продовольчими товарами. Аналогічне рішення прийняли керівники спеціалізованих магазинів відомих фірм «United Colors of Benetton», «Rifle». Разом з тим, магазини «Soni» і «Каштан» мали намір з 18 лютого закритися на невизначений час для проведення інвентаризації. Керівники «Nike» та «Lee Cooper» вирішили провести в суботу позачерговий санітарний день. Директори, які не підкорилися, заявили про те, що були змушені піти на такий крок, оскільки вони не отримали жодних документально оформлених пояснень про новий порядок розрахунків. Крім того, ані магазини, ані НБУ, на думку директорів, неспроможні будуть справитися з новими обсягами інкасації з причини відсутності необхідної кількості сейфів, транспорту, а також співробітників.

Окрім того, «суботня» постанова «до особливого розпорядження» Нацбанку не повинна була торкнутися підприємств транспорту та зв'язку, які працюють з країнами далекого зарубіжжя, а також магазинів безмитної торгівлі за митним кордоном України, і установ, які обслуговують клієнтів за кредитними та іншими пластиковими картками. Тому всі вищезгадані почували себе напередодні суботи більш упевнено.

Нагадаємо, що Нацбанк припинив видачу ліцензій структурам, які реалізують товари та послуги за іноземну валюту. Загалом в Україні такі ліцензії отримали більш як 1300 організацій, сукупний оборот яких становив майже 150 мільйонів доларів за рік.

Голова уряду України Віталій Масол в інтерв'ю українському телебаченню увечері 18 лютого сказав, що роздрібна торгівля за іноземну валюту в Україні може бути заборонена тільки після введення національної валюти — гривні. Прем'єр-міністр заявив також, що припинення дії ліцензій на реалізацію товарів та послуг за іноземну валюту призведе до зростання цін. На думку Віталія Масола, таке рішення спричинить перекачування валютних коштів у тіньову економіку та «обезцінення нашої тимчасової валюти».

Другий з'їзд Незалежної спілки гірників України

днями завершив свою роботу в Києві. У прийнятій резолюції висловлено намір «вимагати обов'язкового й попереднього вивчення соціальних наслідків закриття нерентабельних вугільних та гірничовидобувних підприємств, а також контролювати виконання порядку закриття підприємств».

Профспілка вважає за необхідне запровадити генеральну тарифну угоду і механізм формування заробітної платні на основі методики визначення вартості робочої сили, розробленої Міністерствами економіки й праці, добиватиметься встановлення мінімальних розмірів пенсії за віком не нижче межі малозабезпеченості.

З'їзд також ухвалив звернення до Президента, Голови Верховної Ради та уряду України, в якому висловлює занепокоєння кризовим станом у вугільній промисловості й просить «не примушувати українських шахтарів вдаватися до силових методів загальноукраїнських колективних акцій».

Головою спілки на з'їзді обрано голову міжрегіонального об'єднання незалежних профспілок гірників «Красноармійськвугілля» Михайла Волинця.

Справи четвертої влади

Не дає спокою слава князя Ярослава

Денне засідання 17 лютого

Згідно із законом «Про освіту» держава має виділяти для освітянських потреб мінімум 10 відсотків національного доходу. Має, але як вово насправді? У 1992-му році освітяни отримали 6,1 відсотка, наступного року — 6,6, торік — 8 відсотків. У проекті бюджету, складеному на цей рік, для потреб освіти уряд має намір виділити 7,3 відсотка національного доходу. Багато це чи мало? На це запитання, як на нас, добре відповів голова парламентської постійної Комісії з питань науки й народної освіти В. Сторіжко. «Якщо врахувати, що планові показники виконували у попередні роки в середньому на 70 відсотків, — зауважив депутат, — то це означає, що асигнування на освіту будуть вдвічі менші від суми, передбаченої нормами Закону». Отже, хочемо ми того чи ні, але держава надалі не може фінансово підтримувати освітянську галузь на тому рівні, який склався історично. Тому, як зауважив віце-прем'єр-міністр Іван Курас, треба якнайраціональніше використовувати те, що маємо. Парадоксально, але факт: за хронічного дефіциту коштів протягом останніх років ні Міносвіти, ні місцеві органи влади фактично нічого не зробили для зміни структури витрат.

Візьмімо хоча б такий приклад. Сьогодні в одному класі вчаться в середньому 19 учнів. Певна річ, що то непогано, бо чим менше учнів у класі, тим ліпша якість їх навчання. Але такої розкоші не дозволяють собі освітяни навіть у Японії, Німеччині чи США, де цей показник — 23—25 учнів. Тим часом збільшення середньої кількості учнів у класі лише на одного дає змогу заощадити протягом року 4,5 трильйона карбованців. Особливе занепокоєння спричиняє стан сільської школи. В селі, завдяки насамперед якому й вижила українська нація, не втратила мови, звичаїв, традицій...

Так уже історично склалося, що село стало колискою українства, його доброю берегинею. То чи можна вважати за нормальне той факт, що сьогодні майже половина українських сіл взагалі не мають шкіл. Та й чи може сільська дитина здобути повноцінну освіту, розкрити свій талант, коли вона вчиться у так званій малокомплектній школі, де вчитель викладає відразу кілька дисциплін, не маючи потрібної для цього освіти? А такою малокомплектною, у сільській місцевості є кожна п'ята школа.

Та й сам учитель — що в місті, що на селі — перебуває тепер по суті у жебрацькому становищі. Як він може прожити сьогодні за 3—4 мільйони купонів протягом місяця, та ще й забезпечити сім'ю?

Тому дедалі більше педагогів залишає школу, шукає роботу, яка ліпше оплачується. Нині в середніх школах нашої країни бракує понад 22 тисячі педагогів.

Сьогодні в Україні немає науково обґрунтованої концепції стосовно того, скільки і з яких спеціальностей треба готувати фахівців з вищою освітою. Не розроблені прогнози.

Учасники парламентських слухань, проаналізувавши стан освіти в нашій державі, дійшли висновку, що «негативні процеси в соціально-економічній сфері, різке падіння виробництва, послаблення контролю з боку владних структур за додержанням вимог Закону «Про освіту» призвели до серйозних недоліків в організації діяльності освітянської галузі, обумовили в ній кризові явища». Отже, безумовне дотримання чинного законодавства з питань освіти, збереження надбань освітянської і наукової галузей, їх ефективне використання є невідкладним завданням органів державної влади. Все це знайшло відображення в доволі конкретних рекомендаціях, прийнятих учасниками парламентських слухань. Зокрема визнано необхідність безумовного виконання регіональних програм «Освіта», для реалізації яких ширше залучати підприємства й організації усіх форм власності, розташовані в регіоні, освітянські фонди. Треба вжити необхідних заходів щодо закріплення педагогічних кадрів у школах, не використовувати в навчальному процесі підручники та посібники, які не затверджені Міносвітою України.

Є в рекомендаціях і ціла низка пропозицій, які, на думку учасників парламентських слухань, мають знайти відображення в чинному законодавстві й забезпечити додаткові надходження для освітянської галузі. Зокрема запропоновано запровадити цільовий податок на доходи громадян для потреб освіти, відраховувати частку прибутку сільськогосподарських підприємств усіх форм власності для підтримки сільських шкіл і сільських професійно-технічних училищ.

Верховна Рада має намір продовжити роботу щодо вдосконалення законодавчої бази освітянської галузі і, очевидно, уже в березні цього року на своїй сесії розгляне нову редакцію Закону України «Про освіту». Учасники парламентських слухань хочуть бачити в ньому конкретний механізм забезпечення пріоритетності освіти, встановлення для всіх громадян обов'язкового освітнього цензу на рівні повної середньої освіти.

Відкриваючи своїм виступом парламентські слухання, міністр освіти Михайло Згуровський нагадав присутнім у залі, що Київська Русь набула найбільшого визнання і могутності в тодішньому світі не за роки правління войовничих Святослава і Володимира, а в роки діяльності великого просвітителя Ярослава, за що народ і назвав його Мудрим.

Що ж, не дає нам спокою слава князя Ярослава. І то, очевидно, добра ознака. Бо тільки інтелект і талант, духовне здоров'я нації зроблять нас цивілізованим народом, забезпечать гідне місце у світовому співтоваристві.

**Віталій АБЛІЦОВ,
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядачі з гуманітарних проблем «Голосу України».**

Інтерв'ю в кулуарах

В'ячеслав БОНДАРЕНКО, директор Харківського радіотехнічного технікуму, голова ради директорів технікумів Харківщини:

— Найперше, хочеться привітати таку подію, як нинішня. Це має позитивно вплинути на стан справ в освіті. А проблем у нас багато. Взяти ту ж підготовку підручників. Поліграфісти підготували для учасників слухань чудову виставку. Але на багатьох книжках не зазначено навіть тиражу. І тому хочемо ми чи не хочемо, але все пов'язано з коштами. Що ж до того, що освіта комерціалізується, то цей процес не додає нам оптимізму.

Едуард ГУРВІЦ, народний депутат Верховної Ради України, голова Одеської міської Ради народних депутатів:

— Слухання — потрібний захід, за умови, що учасників почують і парламентарії, і керівництво Верховної Ради України. Адже реальність така: коштів, що виділені на освіту, удвічі менше від потреби. Отже, що залишається? Шукати вихід на місці. Це можливо, якщо формувати бюджет знизу вгору. Ми в Одесі завжди були націлені допомагати школі. Нині 150 тисяч дітей у нас забезпечені безкоштовним харчуванням. Також безплатно утримуємо дітей в дитсадках. Підтримуємо, як можемо, новаторів освіти. Моїм першим кроком було підписання постанови про обов'язкове введення трьох шкіл у дію. І ми цього досягли.

В'ячеслав БРЮХОВЕЦЬКИЙ, президент національного університету «Києво-Могилянська академія»:

— Кожний сьогодні має певний досвід вирішення багатьох питань, пов'язаних з економічними та іншими труднощами. Отже, найперше — конструктивність і конкретність, а не обмін емоційними думками. А парламент міг би частіше радитися з керівниками вузів і з їхньою участю випрацьовувати закони щодо розвитку освіти. Може тому деякі закони й не працюють так ефективно, як думалось їхнім авторам. Університетам, наприклад, найперше треба дати свободу, але держава має підтримувати їх. І останнє — треба навести порядок у правилах про відкриття нових вузів.

Евген КРАСНЯКОВ, депутат Верховної Ради України, фракція «Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя»:

— Буду категоричний — якщо будемо лише говорити і нічого не робити, то майбутнього в нас немає. Треба дати гроші освіті! Де взяти? У тих, хто вже награбував! Що ж до ролі місцевої влади, то вона має бути визначальною. Ми недавно виїжджали в Миколаївську область, де побачили як треба сьогодні діяти обласній Раді. Складений план-програма соціальної допомоги педагогам. 40 відсотків до зарплати вчителя додає місцевий бюджет. Належить так діяти, щоб учитель відчув, що він справді потрібний незалежній Україні.

Дмитро ДЗВІНЧУК, начальник Івано-Франківського обласного управління освіти:

— Освіта, я хотів би наголосити, не справа лише педагогів, а всього суспільства. Адже не можна весь час спиратися лише на ентузіастів. Час не той. Хоча ми й робимо немало самі. Те ж вирощування кролів у школах, здання хутряних шкурок. Це додаткові кошти, безумовно. Що ще в нас є позитивного? Торік в області здано в експлуатацію 13 шкіл. Розпочато будівництво ще 84 шкіл.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Відбулося засідання **Комісії з питань економічної політики та управління народним господарством,** на якому розглянуто ряд законопроектів щодо приватизації та оренди майна державних підприємств, обмеження монополізму і недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності.

Депутатам запропоновано внести зміни до положення статті законопроекту про внесення змін і доповнень до Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств» і відновити норму про призначення голови Фонду державного майна Верховною Радою України за поданням Президента, а також законодавчо встановити підзвітність ФДМ Верховній Раді (згідно з пропозицією Кабінету Міністрів голову ФДМ призначає Президент за поданням Кабінету Міністрів).

Обговорюючи проект про внесення змін і доповнень до закону «Про оренду майна державних підприємств», члени комісії зосередили увагу на трьох принципових моментах. Зокрема: кого визначати орендодавцями — міністерства, відомства чи Фонд державного майна (прийнято рішення що ФДМ); чим може мотивуватися відмова у здачі в оренду державного майна (при корпоратизації державного майна в оренді може бути відмовлено); надання закону зворотньої сили (прийнято рішення, що нова редакція Закону не буде поширюватися на договори оренди, які були укладені до введення в дію даного Закону).

* * *

Проект Закону про внесення змін і доповнень до чинного законодавства України щодо відповідальності посадових осіб було розглянуто **Комісією з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією.** Ним передбачено посилення кримінальної відповідальності за посадові злочини, зокрема, зловживання посадовим становищем або владою, перевищення своїх повноважень, хабарництво, розкрадання державного (колективного) майна шляхом зловживання посадовим становищем. До речі, запропоновано нове трактування — «посадова особа» замість «службова особа». Це зроблено з метою уніфікування юридичні терміни, оскільки в Законі «Про державну службу» вжито саме термін «посадова особа».

У засіданні комісії взяли участь фахівці з Верховного суду, Генеральної прокуратури, Служби безпеки, Міністерства внутрішніх справ, Інституту держави і права та ряду наукових закладів, яких було залучено до підготовки законопроекту. Прийнято рішення винести його на розгляд сесії Верховної Ради.

У **Комісії Верховної Ради України у закордонних справах і зв'язках з СНД,** за участю першого віце-прем'єр-міністра України Марчука Є.К., проведено слухання щодо парафованого двостороннього рамкового договору про дружбу і співробітництво між Україною і Російською Федерацією.

Голова української делегації Марчук Є.К. інформував депутатів про складності і компромісні вирішення ряду проблем у ході переговорів, охарактеризував підписані угоди з економічних та військових питань, визначив неузгоджені пропозиції у підходах сторін до вирішення проблеми Чорноморського флоту.

Комісія заслухала також інформацію міністра закордонних справ України Удовенка Г.Й. щодо участі української делегації у засіданні Ради глав держав СНД в Алмати. Зупинившись на положеннях Меморандуму про підтримання миру і стабільності в СНД, він зазначив, що готовність до підписання Договору про охорону зовнішніх кордонів країн СНД вже продемонстрували Росія, Казахстан, Киргизія і Таджикистан.

Г.Удовенко проінформував також членів Комісії про хід переговорів на засіданнях глав держав, глав урядів, міністрів закордонних справ та міністрів оборони держав СНД.

Пишемо нову Конституцію України

Кожній владі — свою нішу

СТАРА структура влади, що спрацьовувала за старої системи економічних відносин, нині опинилась, так би мовити, біля розбитого корита. Паростки нових економічних відносин, хоча вони ще тільки паростки, вже не вкладаються в прокрустове ложе старої адміністративної системи. І вона щосили задля свого порятунку намагається приборкати їх ріст. Відбувається це через невизначеність функцій і місця різних рівнів адміністративної системи управління. Якщо ж провести її реформу через створення конкурентного середовища в національному економічному просторі України забезпечення економічних прав і свобод людини, все стане на свої місця.

Йдеться про права і свободи громадян на володіння засобами виробництва, землею, іншим майном, про можливість вільно займатися підприємництвом, входити на внутрішні і зовнішні товарні і валютні ринки, виходити з них, безперешкодно користуватися своїми доходами. Належить досягти стану, коли корисний розвиток більшості внутрішніх товарних та інших ринків здійснюватиметься не під впливом владного тиску з боку держави, інститутів державного управління, а на основі принципу достатнього їх саморегулювання, як великих економічних систем. Тобто стратегічною основою реформи є створення суспільства, де держава вирішуватиме лише незначну частину економічних та соціальних проблем людини.

Наслідком здійснення цієї стратегії будуть принципово інші місце і роль парламентських, урядових та судових структур у системі макроекономічного регулювання процесів з боку держави та політика державної служби і бюрократії.

Нову суспільно-економічну систему, в центрі якої стоїть ринок і конкуренція, неможливо створити старою організацією державного управління, старим державним апаратом. Грунтуючись на цьому, стратегічними напрямами реформування системи державного управління економікою в Україні на 1995 рік і перспективу є:

а) докорінна перебудова системи законодавчої влади, реформування організаційної структури парламенту;

б) конституційний перерозподіл повноважень державної влади між загальнодержавним (національним) та територіальним рівнями;

в) радикальне вдосконалення організаційної структури виконавчої влади на загальнодержавному та територіальному рівнях;

г) запровадження нових методів макроекономічного управління, створення національної контрактової системи;

д) створення системи державних органів, що контролюють безпеку розвитку конкурентних відносин в економіці України.

Важливим моментом у розвитку системи державного управління є не лише визначення самого державно-політичного курсу, а також і його конституційне закріплення. Це необхідно для того, аби жодні політичні сили, які час від часу утворюють парламентську більшість різної орієнтації, не могли на власний розсуд кожні чотири-п'ять років розподіляти в суспільстві функції, які повинні виконувати Верховна Рада, Президент, Кабінет Міністрів та територіальні органи влади.

ФУНКЦІЇ гілок влади треба закріпити так, щоб кожні 4—5 років не розподіляти їх знову

У чому сила держави?

Вульгарно сприймаючи питання посилення саморегулювання відносин, багато вчених і спеціалістів поширюють думку про те, що це автоматично призведе до посилення некерованості економікою, до анархії. З цим можна було б погодитися за умови дотримання принципу: сила влади полягає у праві оперативно-телеграфного втручання державних службовців у сферу діяльності підприємства, фірм, компаній тощо, у праві визначення стратегії і тактики їхнього розвитку. Вульгарність цього підходу полягає у прагненні компілювати ринкову теорію розвитку об'єкта управління та адміністративну методологію функціонування суб'єкта управління.

Сила державної влади, а відповідно і рівень керованості суспільством визначаються не централізмом в управлінні соціально-економічними й іншими процесами. Вона є прямо пропорційна ступеню незалежності та розмежуванню між собою законодавчої, виконавчої і судової гілок влади. Україна продекларувала цей принцип організації державної влади, тим самим показавши фундаментальність її прагнень стати високоорганізованою демократичною, економічно сильною державою. Більше того, вона вже пішла шляхом практичного втілення декларованого поділу, зокрема, запровадивши інститути президентства, губернаторства. Але сьогодні на шляху формування в Україні сильної демократичної державної влади та управління економікою стоять певні політичні сили, які втілюють антидержавницьку програму своїх дій або програму, яка створює підгрунтя для соціально-несправедливих дій щодо кожного члена суспільства і держави в цілому.

Іншою є теорія сильної виконавчої влади, тобто владної гілки, що безпосередньо, наочно здійснює функції держави як суспільного феномена. Сила виконавчої влади має чотири гносеологічні корені.

Вони полягають у наявності:

— найвищого, тобто всенародного, рівня легітимності глави цієї влади;

— конституційної незалежності політики глави виконавчої влади від законодавчої та судової влад;

— винятково персоніфікованої, а не колективної, безадресної відповідальності за рішення органів виконавчої влади;

— жорсткої субординації серед систем органів виконавчої влади та її стійкої стабільності.

Отже, слід глибше реформувати системи законодавчої та виконавчої влад, виходячи з принципів Декларації про державний суверенітет України.

Президент + 17 державних міністрів

Стратегічне реформування виконавчої влади слід зорієнтувати на створення її організаційної структури: Президент, віце-президент, адміністрація Президента. Нині самостійно існують Кабінет міністрів та адміністрація Президента, що є ознакою парламентської республіки. Категорія «адміністрація Президента» повинна визначатися як узагальнююче поняття, а не як поняття окремого органу влади. Адміністрація — це не орган влади, а сукупність всіх державних службовців, підконтрольних Президенту та уряду України. Адміністрація Президента має складатися не більш як з 17 міністерств, що входять до чотирьох окремих блоків, а саме:

— фінансів та казначейства; праці і торгівлі; територіальних справ;

— енергетики, природних ресурсів та навколишнього середовища; сільського та лісового господарства; промисловості; транспорту та зв'язку;

— закордонних справ; оборони, юстиції, національної безпеки; внутрішніх справ;

— соціальної безпеки; освіти; у справах дітей та молоді; культури та спорту; охорони здоров'я.

Кожне міністерство очолює державний міністр.

У своїй діяльності Президент спирається на команду 17 державних міністрів та міністра Кабінету міністрів, які мають рівні між собою ранги. Міністр — це перш за все політична фігура на чолі міністерства, а не менеджер. Це неформальний помічник Президента у справах політичного й економічного розвитку окремої сфери суспільства чи діяльності Кабінету міністрів. Президентська модель влади не допускає коаліційних принципів формування Кабінету міністрів. Кожен міністр повинен мати значно більшу свободу дій, їж сьогодні мають віце- прем'єр-міністри. Міністри не повинні з того чи іншого приводу і часто звертатися за дозволом до Президента чи віце-президента. Між Президентом та міністрами не може існувати будь-яких керівних органів. Міністр — це довірена і повноважна особа, яка в разі виникнення будь-якого рівня недовір'я з боку Президента щодо професійності прийнятих рішень, зобов'язана піти у відставку, звільнивши місце іншому кандидату.

СИЛА влади не у телеграфному втручанні, сила влади у справності механізму її дії

З різних причин період повного впровадження сильної президентської моделі може затягнутися. По-перше, сьогодні немає вищої легітимності віце-президента; по- друге, демократична Конституція України ще не ухвалена, а чинна — багатьма статтями протидіє формуванню сильної виконавчої влади. А, по-третє, відсутня впливова політична сила державницької орієнтації. Тому необхідні деякі тимчасові тактичні організаційні рішення. Скажімо, такі.

Прем'єр-міністр тимчасово стає другою після Президента вищою службовою особою в адміністрації Президента, за його дорученням виконує обов'язки віце-президента. Призначення та звільнення Прем'єр-міністра, віце-прем'єр-міністрів та міністрів здійснює Президент.

Тимчасово існує інститут віце-прем'єр-міністрів, підзвітних Президентові та Прем'єр-міністрові. Віце-прем'єр-міністри не здійснюють жодного нагляду чи інших контрольних функцій над міністрами. Кожен віце-прем'єр-міністр виконує агрегативні завдання державного правління всіма без винятку міністерствами.

Таким чином, слід передусім провести реформу управління. Тоді підуть і реформи економіки.

Володимир БРАТІШКО,
завідувач відділу управління економікою Інституту економіки НАН України, кандидат економічних наук;
Ганна ПРИНЦ,
кандидат економічних наук, старший науковий співробітник.

Обговорюємо законопроект про владу

Знайти «золоту середину»

Зацікавлено й всебічно обговорили проект Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» депутати Одеської обласної Ради на сесії. Вистачило і емоцій, і крайніх, полярних точок зору: від думки про те, що прийняття такого закону — це перший крок до державного перевороту, і до твердження, що тільки такий закон може вивести країну з кризової ями. Проте після бурхливих дебатів до жодної з таких полярних думок депутати не пристали. Як не підтримали вони й жоден з двох запропонованих проектів рішень, один з яких підготувала депутатська робоча група та виконком облради, а другий — група депутатів «лівого» блоку.

Однак сесія свою позицію все ж визначила, поєднавши головні думки обох запропонованих проектів. У прийнятому рішенні вона записала таке:

1. Погодитися з положеннями проекту Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» щодо поділу повноважень усіх гілок влади, відновлення вертикальної підпорядкованості виконавчих органів влади всіх рівнів з метою реалізації економічних реформ, запропонованих Президентом України Л.Д.Кучмою і схвалених Верховною Радою України.

2. Вважати за необхідне зберегти Ради народних депутатів на всіх рівнях як політичну основу держави, визнавши законодавчо їх повноваження.

3. У разі неприйняття Верховною Радою України проекту Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» слід терміново внести відповідні зміни в проект Закону «Про місцеві Ради народних депутатів», прийнятий Верховною Радою в першому читанні, або в чинний Закон «Про місцеві Ради народних депутатів, місцеве й регіональне самоврядування», що передбачали б побудову чіткої структури виконавчої влади по вертикалі: Президент — Кабінет міністрів — виконавчі комітети місцевих Рад народних депутатів, підвищення виконавчої дисципліни й відповідальності за наслідки прийнятих рішень та за стан справ у соціально-економічній і політичній сферах.

Сесія облради, отже, запропонувала вищій законодавчій та виконавчій владним структурам під час підготовки остаточного варіанта проекту закону про владу піти на компроміс і знайти «золоту середину». До того ж, вона звернулася з проханням до народних депутатів України від Одещини, багато з яких узяли участь у її роботі, підтримати цю позицію в парламенті.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Не протистояння, а взаємодія

Більшість мешканців нашого району, в чому переконують зустрічі й бесіди з механізаторами й тваринниками, інтелігенцією й пенсіонерами, — за сильну виконавчу владу. Бо сподіваються, що вона виведе із становища, в якому ми опинилися. Але ж надії на сильну виконавчу владу й ставлення до законопроекту про владу — речі різні. Президентська команда, готуючи той документ, чомусь зовсім не зважила на те, що ще в липні минулого року Верховна Рада прийняла в першому читанні проект закону «Про місцеві Ради народних депутатів», — і це, м'яко кажучи, викликає подив. Що, для президентської команди отой документ нічого не вартий? Чому вона, мимоволі чи й цілеспрямовано, штовхає Президента до встановлення одноосібної влади?

Маємо в історії — минулій і сучасній — немало прикладів того, як отакий курс зводив нанівець досягнення демократії й утверджував необмежену диктатуру з усіма її сумними для народів наслідками. Думається, що наш народ, наша Верховна Рада не допустять такого.

Й мова тут зовсім не про нинішнього Президента України. Сьогодні виборці вірять Л.Кучмі. Але ж закони повинні прийматися не під конкретну особу, а на тривалі часи.

Тому, підтримуючи ідею сильної виконавчої влади — від Президента до виконкому сільради, ми водночас маємо подбати й про сильну законодавчу та представницьку владу на всіх рівнях (від Верховної Ради до Ради сільської, які були б повноправними органами контролю за діями виконавчих структур), протистояти тенденціям просування до диктатури.

Має бути встановлено розумний баланс законотворчої діяльності Верховної Ради й виконавчої діяльності президентських структур — без протистояння й чвар, задля реалізації соціально-економічних реформ на благо всіх громадян України.

Валерій БОЙЧЕНКО, голова Миколаївської районної Ради народних депутатів.
Одеська область.

На початку тижня

ХОРОШІ ДВЕРІ БЕЗ ЗАМКА

(Початок на 1-й стор.)

Останнім часом двері для офіційних осіб нашої країни і, відповідно, гостей не зачиняються. Ось і початок цього тижня ознаменувався одразу кількома подіями. На візит Бориса Тарасюка до Іспанії покладають багато надій: можливо, він поставить на порядок денний візит до цієї країни керівника більш високого рівня.

Чому присвячена робоча поїздка керівника адміністрації Президента України Дмитра Табачника до Фінляндії, Естонії та Литви, яка триватиме до 23 лютого, тримається у секреті. Проте відомо, що Дмитро Табачник уповноважений зустрітися з президентами цих країн і передати їм особисті послання Леоніда Кучми.

Як не дивно, значно менше секретів щодо міжнародних контактів у ще одного відомства — Міністерства оборони України, яке приймало вчора державного міністра оборони Республіки Уганда Амама Мбабазі. Високий гість, що очолює військову делегацію цієї африканської країни, перебував в Україні з офіційним візитом, і йому була надана можливість ознайомитися з будівництвом Збройних Сил України, з бойовою технікою, системою підготовки командних кадрів. Сторони підписали Меморандум про відносини між Україною й Угандою.

Отож, розпочався тиждень, багатий на візити. Зарубіжним політикам та економістам необхідна поінформованість про Україну. І без двосторонніх контактів її не досягти.

Наталя ФІЛІПЧУК.

У «ГОЛОСІ УКРАЇНИ» 18.01.95 р. опубліковано інтерв'ю із заступником керівника інформаційно-аналітичної служби адміністрації Президента Віктором Небоженком «Стати буфером? Ніколи!», який висловлював припущення, що буферний статус держави криє в собі небезпеку. Але щодо цієї проблеми існують й інші думки. Спробуймо сьогодні розглянути її, спираючись на аргументи голови НРУ, народного депутата В'ячеслава Чорновола. На його думку, якщо між Європою та нестабільною Росією існуватиме демілітаризована позаблокова зона, то їй приділятиметься значна увага з боку демократичного світу, який буде зацікавлений у стабільності нашого суспільства.

Стати буфером? Чому б ні...

Події, що відбуваються у Чечні, змусили світ змінити своє ставлення до України. Ще рік тому вона мала імідж мілітаризованого монстра, який не бажав (без застережень) підписувати ДНЯЗ, що сприймалося як готовність нашої держави до агресії. Однак Росія, що наполягала на якнайскорішому ядерному роззброєнні України, виступала у ролі миротворця...

Нині ж саме на Україну як на нейтральну, позаблокову державу, де на законній основі відбулися вибори і другого Президента, і другого парламенту, світ покладає великі надії. Про це свідчить і зміна ставлення до нашої країни США, які заявили про Україну — як вирішальний фактор стабільності Європи. За сьогоднішньої ситуації, нам, очевидно, доведеться відігравати роль своєрідного буфера. Чи вигідно це для України? З одного боку, забезпечити стабільність Української держави іззовні можна, надаючи їй кредити, інвестиції тощо. У цьому безсумнівно для нас момент виграшний. Але не забуваймо і програшний. Мимоволі пригадується «буферний досвід» Польщі. Протягом останніх століть країни з таким статусом були недовговічні: великі сусіди намагалися спочатку розділити їх, а потім поглинути. Чи не спіткає подібна доля й Україну?

Таке дещо провокаційне запитання я поставила і В'ячеславу Чорноволу. Він відповів мені запитанням: «Чи коректно взагалі проводити історичні паралелі? Одна річ — XVIII століття, коли імперії розширювали свої території, інша — кінець XX. Чи захоче значно менша Польща ділити Україну, що в перспективі має шанси стати потужною державою?» І одночасно наближувати свої східні кордони до Росії, якої світ нині побоюється. Але ж наш східний сусід від такої перспективи, як свідчать останні заяви Державної думи, відмовлятися не збирається...

То, можливо, саме доречно пригадати російське прислів'я «клин клином вибивають». І найкраще позбутися такої ситуації — якнайшвидше ввійшовши до об'єднаної Європи. «І навіть до НАТО, якщо воно змінить свою природу (бо Україна проголосила себе позаблоковою), — вважає В'ячеслав Чорновіл. — У тому разі, якщо НАТО перетвориться з оборонного пакту на систему колективної безпеки, де всі її члени гарантуватимуть одне одному територіальну недоторканність, а за порушення передбачатимуться певні силові санкції, я був би за те, щоб і Росія увійшла до такої системи...»

Кажуть, якщо в країні має право на існування тільки одна думка, — це диктатура, дві думки — плюралізм, думка кожного громадянина — демократія. Закликаємо наших читачів узяти участь у дискусії. Ми ж бо будуємо демократичну державу.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Хроніка. Факти. Події

Угоди треба дотримувати

Прем'єр-міністр України Віталій Масол прийняв віце-прем'єр-міністра Республіки Узбекистан Юрія Пайгіна, який очолює узбецьку урядову делегацію, що перебуває в нашій країні. В ході щирої розмови йшлося про виконання міжурядових угод про торговельно-економічне співробітництво між Україною і Республікою Узбекистан, про плани подальшого зміцнення стосунків між нашими країнами.

У зустрічі взяв участь віце-прем'єр-міністр України Анатолій Дюба.

Турне допоможе налагодженню діалогу

З метою сприяння відновленню сирійсько-ізраїльського діалогу у Вашингтоні на рівні послів двох країн, цього тижня Сирію та Ізраїль відвідає координатор США з проблем близькосхідного врегулювання Денніс Росс. Про це повідомило Ізраїльське радіо.

Для організації такого турне американські дипломати провели серію сепаратних зустрічей з послами САР та Ізраїлю в США. Було, зокрема, досягнуто домовленості про приєднання до майбутніх переговорів начальників генеральних штабів двох країн.

На фото: Прем'єр-міністр Ізраїлю Рабін, з яким зустрінуться американські дипломати.

Хто отримає повноваження?

План ООН з досягнення миру в Афганістані опинився під загрозою через вимоги, висунуті лідерами руху «Талібан». Нині в афганській столиці керівники цього ісламського студентського руху ведуть переговори з представниками президента країни Бурхануддіна Раббані. Обидві сторони висувають взаємозаперечні вимоги. Члени «Талібану» стоять на жорстких позиціях в питанні про передачу влади від глави держави тимчасовій керівній раді, що має бути сформована, згідно з планом ООН, із представників головних афганських угруповань та частини політиків із провінцій. Процес передачі владних повноважень новому органові мав розпочатися з учорашнього дня, 20 лютого.

На фото: Прем'єр-міністру Афганістану Г.Гекматіару доводиться боротися як проти Б.Раббані, так і проти «Талібану».

Можливий мир. Але нестійкий

Британський міністр у справах Північної Ірландії Патрік Мейх'ю і міністр закордонних справ Ірландії Дік Спрінг у цілому узгодили положення рамкової угоди, що закріплює основи конституційного і політичного майбутнього Ольстеру. Як стало відомо, після схвалення в урядових інстанціях документ в остаточному вигляді буде оприлюднено на зустрічі прем'єр-міністрів Великобританії та Ірландії Джона Мейджора і Джона Бутона. Зустріч, скоріш за все, відбудеться у Белфасті в середу.

Ольстерські юніоністи, що виступають за збереження тісного союзу з британською короною, дали проте в ці дні зрозуміти, що не мають наміру брати участь у міжпартійних переговорах про майбутнє Північної Ірландії на основі пропозицій рамкової угоди.

Експрес-інтерв'ю

ПО-СУСІДСЬКИ

ПІД ЧАС саміту глав держав СНД в Алмати Президент України Леонід Кучма мав зустріч з Президентом Молдови Мірчею Снєгуром. Які нині відносини у наших країн? Про це ми запитали у Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Молдова в Україні Іон Ніколае РУССУ.

— Вони мають поступальний характер. 23 — 24 лютого Кишинів відвідає міністр закордонних справ України Г. Удовенко. Плановано, що сторони підпишуть два документи: про консультації на рівні зовнішньополітичних відомств та про обмін інформацією. Міністри проведуть консультації з проблем співробітництва країн СНД та нагальних міжнародних питань.

— **А щодо економічного співробітництва?..**

— Нині готуються спільні документи про вільну торгівлю, уникнення подвійного оподаткування, взаємний захист інвестицій. Окремим питанням на переговорах буде співробітництво Молдови й України в рамках ПАЧЕС.

Записав Тарас ПЕТРІВ.

БОЛГАРІЯ ЙДЕ ДО ЄС

На початку лютого Болгарія стала асоційованим повноважним членом Європейського Союзу. Зрозуміло, Європа не може функціонувати як єдиний цілісний організм, коли заблокована якась її частина. Для Болгарії вступ до ЄС означає початок інтеграції країни в європейський простір, початок нового етапу відносин. Угода між Болгарією та ЄС забезпечує можливість створення зони вільної торгівлі. Це особливо важливо, адже болгарська сторона зацікавлена у продажу своєї металургійної, текстильної і сільськогосподарської продукції на європейських ринках.

Країни — члени ЄС — торгові партнери Болгарії — є основним джерелом надходжень іноземних інвестицій. Вдалося також дійти спільної думки у загальноєвропейських проблемах, військово-стратегічних питаннях. Одночасно здійснюються постійні контакти в галузях транспорту, енергетики, навколишнього середовища, телекомунікацій тощо.

Леся ДУБОВА.

АЛЬБІОН БЕЗ ТУМАНІВ

У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ побували українські парламентарії — члени Комісії Верховної Ради з питань оборони і державної безпеки.

Українська делегація відвідала Парламент, Міністерство закордонних справ, інститути оборонних досліджень та міжнародних справ, Центр оборонних досліджень, спільний комітет з питань розвідки Великобританії, всесвітньо відомі компанії «Віккерс» та «Марконі», мала зустріч з державним секретарем (міністром) оборони М.Ріфкіндом, Державним секретарем праці М.Портілло, іншими офіційними особами.

Ми побували на засіданні Палати громад, зустрілися з членом парламенту і керівником британо-українського парламентського комітету Дж. Уілкінсоном, з яким обговорювали конкретні напрями співпраці, зокрема сприяння комітету процесам реформування армії в Україні і соціального захисту військовослужбовців.

Однією з найважливіших подій візиту була зустріч з державним секретарем М.Ріфкіндом. Розмова зосередилася на реформуванні Збройних Сил України та нашого Міністерства оборони, перепрофілюванні звільнених у запас військовиків, можливостях британської сторони надати в цьому посильну допомогу Україні, розширенні обміну офіцерськими кадрами для навчання.

Наша делегація мала також зустрічі з представниками спецслужб. На них ішлося про активізацію співпраці у боротьбі з міжнародним тероризмом, організованою злочинністю, наркобізнесом, поширенням зброї масового знищення і відповідних технологій.

Під час візиту наша делегація наочно переконалася, чому британо-українським відносинам нині приділяють у Лондоні значно більше уваги, ніж, скажімо, зо два роки тому. Україну тут називали по різному — то буфером, то мостом між Заходом і Сходом, проте неодмінно наголошували: це велика європейська держава, і від її стабільності та благополуччя багато в чому залежать мир і спокій усього континенту.

Олег ЧОРНОУСЕНКО,
заступник голови Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки.

На знімку: під час візиту до «Віккерсу» (справа наліво) виконавчий директор цієї компанії Дж.Кроутер, члени делегації — голова Комісії з питань оборони і державної безпеки Верховної Ради України В.Мухін та автор цих рядків.

НЕ СЛЕДУЕТ *искусственно поддерживать устаревшие структуры и обреченные на ликвидацию рабочие места, нужно закрыть устаревшие производственные мощности.*

5 стор.

РОСІЯ *постачанням енергоносіїв кредитує не наші реформи, а нашу бездіяльність*

7 стор.

ПРИ ЗАКРИТОМУ *акціонуванні трудові колективи нібито приватизували свої підприємства. Але зміна вивіски «державна власність» на «колективна власність» нічого не дала, оскільки ані підприємства, ані держава не отримали того, що намічалося.*

8 — 9 стор.

ДЕРЖАВА І ПРАВО

Точка зору

Урятувати може лише творення

СЬОГОДНІ, *на мій погляд, не стільки реформи, скільки вся наша країна, весь український народ перетнули свій Рубікон. Відступати далі нікуди. Коли вчора було вичерпано всі матеріальні й фінансові резерви, то сьогодні ми практично повністю втрачаємо наш останній, найголовніший і вельми важко відтворюваний резерв — терпіння і віру людей. Ми вже зазирнули в безодню, край якої стоїмо, а за нею — економічний колапс і як наслідок — імовірна втрата української державності.*

У тісний вузол нині сплелися й намертво затяглися політичні й соціально-економічні проблеми. Непродумані, часто просто інтуїтивні спроби розв'язати його ще більше загострили кризову ситуацію. Знову, вкотре, на весь зріст постало перед нами історичне питання: що робити?

Гадаю, передовсім слід розпочати інтенсивно розв'язувати в паралельному режимі дві проблеми.

По-перше, будь-що, пам'ятаючи про те, що час уже для нас давно спливає зі знаком мінус, у найкоротші терміни слід ужити рішучих заходів,

УКРАТЧАЙШИЕ *сроки следует предпринять решительные меры, направленные на достижение политической стабильности.*

спрямованих на досягнення політичної стабільності в країні. Це стосується всіх: і політичних партій, і рухів, і владних структур, і окремих політиків. Підхід тут тільки один, коли справді виходити з найвищих інтересів держави й свого народу: відкинути політичну кон'юнктуру, переступити через свою амбіційність і зробити рішучий крок назустріч один одному.

Хочемо ми того чи ні, але точку відліку періоду виходу з кризи і досягнення бодай якихось помітних позитивних змін можна взяти тільки з моменту досягнення певної політичної стабільності в країні.

Тому зараз усім нам, як повітря, потрібні політична злагода і консолідація зусиль усіх політичних партій та рухів у напрямі економічного оздоровлення країни. Політичний знаменник тут один — найвищі інтереси країни й народу. Сьогодні ділити треба не країну, не владні повноваження, а компетенцію і, найголовніше, відповідальність.

У розроблюваному на період до прийняття нової Конституції законопроекті про владу передовсім слід чітко поділити функції трьох гілок влади — законодавчої, виконавчої та судової, — та їх відповідальність за проведення реформ. Тим самим поставити залізну перешкоду на шляхах перетягування владних повноважень від однієї владної структури до іншої. Критерій — загальноприйнятий світовий стандарт, де всі три гілки влади однаково сильні й збалансовані, що практично цілком усуває можливість якихось перекосів у вищих ешелонах влади. Крім того, слід також чітко поділити функції центру, регіонів, місцевих органів влади і тим покласти край війні законів. Бо в цій боротьбі переможців не буде. В програшу вже зараз уся Україна.

Друга проблема, що потребує негайного розв'язання, — перехід до ринку. На жаль, грубі тактичні прорахунки, а подекуди й відсутність рішучості реформаторських сил, причому не лише в уряді й президентських структурах, а й у Верховній Раді, в проведенні ринкових перетворень дає додаткові козирі опонентам радикального реформування і прихильникам повернення до минулого, до жорсткої командно-адміністративної, централізованої системи управління економікою, котрі вже сьогодні заявляють, що альтернатива ринкові є. З цією тезою можна погодитися. Діалектика розвитку людської цивілізації, досвід світового економічного розвитку засвідчують, що розумної альтернативи ринкові не існує. А просто альтернатива, не треба далеко й ходити, вже в нашій з вами історії була.

Не переходячи на емоційну хвилю, намагаючись тверезо аналізувати ситуацію, що склалася, і, головне, прорахунки, що призвели до неї, йдучи наперекір політичній кон'юнктурі, задля об'єктивності слід зазначити таке. Не заперечуючи стратегії інтегрування в перспективі України до світової системи господарювання, входження її до західноєвропейського ринку, на мою думку, сьогодні рух до ринку, радикальне реформування економіки без потужних інтеграційних зв'язків з країнами СНД, і передовсім з Росією, безперспективні, мало того, просто приречені. Незалежно від нашого з вами бажання саме життя зробило таке вельми складне поєднання. І не зважати на ці об'єктивні реалії — означає знову будувати повітряні замки, будувати політику на піску.

Минуло вже чотири місяці з моменту програмного виступу Президента Л. Кучми у Верховній Раді. Здавалося б, куди простіше: стратегію визначено, орієнтири розставлено. Треба рухатися вперед, і чим скоріше, тим краще. Оскільки перші кроки завжди найболючіші, то й зробити їх треба якомога швидше в максимально стиснутий проміжок часу. І на питання: «Коли, що треба робити?» — є універсальна відповідь на всі випадки життя — вчора, точніше — позавчора.

Причому досить чітко і ясно в доповіді Президента проглядався логічний ланцюжок реформ. Це — лібералізація цінової та експортної політики в поєднанні з уніфікацією курсу карбованця і лібералізацією роботи біржі. Приватизація. Розробка податкового законодавства, яке значною мірою послаблює податковий тиск на підприємства і стимулює передовсім виробництво. Прийняття нового бюджету, якщо не бездефіцитного (а треба бути реалістами, практично нині його зробити таким неможливо), то хоча б з дефіцитом, розумно сумірним з валовим національним продуктом країни. Точка відліку тут одна: держава має жити своїми коштами. Здійснення грошової реформи, суть якої має бути не в простій заміні одних грошових купюр іншими, а в символізуванні набуття чинності нових правил гри, коли нові українські гроші будуть чогось варті, їх треба буде заробляти, і просто так на перший оклик друкарський верстат вмикати не будуть. Глибоке реформування сільського господарства. Мобілізація шляхом приватизації державласності внутрішніх грошових ресурсів і залучення за рахунок створення в Україні сприятливішого інвестиційного клімату зарубіжним інвестиціям для здійснення структурної перебудови економіки. Подальше реформування фінансово-кредитної та банківської систем. Реалізація усього вищевикладеного має сприяти і розв'язанню проблеми неплатежів.

РУХ *до ринку без потужних інтеграційних зв'язків з країнами СНД, і передусім з Росією, безперспективний.*

Але, на превеликий жаль, доводиться констатувати, що не лише не вдалося набрати швидкого темпу в реалізації програми реформ, а навпаки, з'явилися тенденції до їх пробуксовування й заморожування.

Податкове законодавство в повному обсязі не прийнято, і як наслідок, минула половина першого кварталу поточного року, а бюджету держави немає. Тобто знову йдемо майже наосліп, покладаючись лише на інтуїцію. Приватизацію загальмовано, а отже немає припливу інвестицій, немає коштів для структурної перебудови. Підприємства стоять. Проблему платежів не розв'язано.

Можна, звичайно, з позицій стороннього спостерігача сказати, що виконавчій владі знову забракло твердості й рішучості або, як зараз модно казати, політичної волі в реалізації курсу реформ. Проте, на мій погляд, сьогодні кожна людина здорового глузду, незалежно від посади, яку вона обіймає (причому чим вища посада, тим більшою мірою), має нести відповідальність за ситуацію, що склалася, а не перекладати її на плечі уряду й Президента. Біда всіх реформаторів і тих, хто їх підтримує, в тому, що вони самі не змогли належним чином об'єднатися і згуртуватися і переконати тих, хто вагається, в тому, що зволікання в проведенні реформ згубне.

Сьогодні постала гостра потреба реформування структури Кабінету міністрів. Перш за все через наявність великої питомої ваги державних підприємств треба, з усього видно, створити потужне міністерство з управління й контролю за державною власністю. Адже ці підприємства зараз стали майже цілком безгосподарчі. Йде розтягування, розкрадання, у прямому розумінні слова, пограбування державласності. І ніхто за це жодної відповідальності не несе. Найбільші зловживання, хоч як гірко, склалися в держсекторі. Звичайно, в міру приватизації здійснюватиме функцію контролю конкретний власник. Але, навіть коли процес приватизації й піде інтенсивніше, однак частина промислових підприємств, виходячи з тих чи тих міркувань, ще довго перебуватиме у власності держави. А отже, вона має пильно стежити, контролювати, щоб запобігти кримінальним явищам, що процвітають на держпідприємствах. Крім того, виходячи з системи пріоритетів у контексті загальної стратегії реформ, слід розробити програми виходу з кризи окремих галузей народного господарства. При цьому, гадаю, треба виходити з таких міркувань:

1. Швидко здійснити потрібне переоснащення й закрити застарілі виробничі потужності, втілюючи в життя програми, які дають змогу пом'якшити соціальні наслідки модернізації, здійснюючи перепідготовку робочої сили, що вивільняється. Не слід штучно підтримувати застарілі структури й приречені на ліквідацію робочі місця. Треба натомість заохочувати розвиток нової виробничої діяльності, яка дасть можливість створити міцні й перспективні робочі місця. Під час розв'язання проблеми зайнятості має переважати середньо- і довготривалий підхід, бо прагнення в короткотерміновій перспективі будь-що зберегти робочі місця в кінцевому підсумку призведе тільки до зростання безробіття.

2. Галузевий план реконструкції не має зводитися лише до надання фінансових коштів. Він має містити в собі достотну промислову стратегію, що ґрунтується на потенційних можливостях підприємств і на підприємницькій логіці, тобто на оцінці стану ринку, технологічних зрушень, потрібних змін у кваліфікації персоналу і методах управління тощо.

3. На першому плані має бути логіка підприємницької діяльності, логіка функціонування конкретного підприємства, а не всієї галузі. Насправді поняття галузі, сектора, комплексу взаємно пов'язаних галузей корисні лише для статистики та економічних досліджень, але малопридатні для практичних дій. Треба спиратися на реально наявні центри прийняття рішень. Насправді ними є саме підприємства. Тому промислова політика має залишати значне місце ініціативі підприємств як державних, так і приватних, як великих, так і малих у рамках мішаної чи багатоукладної економіки. Розвиток дрібних та середніх підприємств є одним із пріоритетних завдань.

ТРИВАЄ *розтягання, розкрадання, пограбування державласності.*

4. Необхідно мати інструментарій та органи, які дають змогу оцінювати ефективність здійснюваних заходів з тим, щоб вчасно коригувати невірно обрані орієнтири.

Підсумовуючи все вищевикладене, можна сказати таке. Нині перед політиками і господарниками, перед кожним з нас, кому справді небайдужа доля нашої Української держави і нашого багатостраждального народу, постало головне завдання: зробити так, щоб країна, нарешті, посправжньому, на повну силу почала працювати. Годі руйнувати. Врятувати може тільки творення.

Михайло ЧЕЧЕТОВ,
народний депутат України, заступник голови постійної Комісії Верховної Ради з питань економічної політики та управління народним господарством.

Сучасне партійне життя

Чистісінька політична авантюра

ЧИ МОЖНА уявити, щоб суддя виніс на розгляд суду, тобто на свій власний розгляд, таке питання: кому має належати майно певного громадянина — самому громадянинові чи йому, судді? І щоб суддя виніс рішення на свою користь і сам собі присудив право володіння цим майном? І щоб, присуджуючи це майно собі, суддя ще й порушив чинне законодавство?..

Уявити собі таке справді важко. Дика, немислима в хоч скільки-небудь цивілізованій країні ситуація, — справедливо скаже читач. Оцінка цієї ситуації зрозуміла: перед нами злісне зловживання службовим становищем, нехтування елементарними нормами моралі та права, підрив підвалин державності. Країна, де такі зловживання можливі і не викорінюються негайно, показово і з усією суворістю, така країна стояла б перед реальною загрозою хаосу і війни усіх проти всіх або жорстокої диктатури. Більше того, історія переконливо доводить, що таку країну від хаосу чи диктатури, а швидше — від того і від іншого, бо вони суть одне: «безпредел» свавілля і вседозволеності, — відділяв би буквально один крок. Тому-то закон велить суддям бути безсторонніми, тому-то закон забороняє їм розглядати справи, які хоч якось стосуються їхніх особистих інтересів, забороняє належати до комерційних чи політичних структур тощо. Мудрість цих обмежень перевірено досвідом сторіч, в тому числі і нашим національним досвідом. І, як зазначив один з ідеологів українського державотворення Дмитро Донцов у вступі до своєї книги «Дух нашої давнини», «...Ідея цієї книги про провідну верству. Базою творення цієї верстви є для мене... лише каста «луччих людей», як каста, оперта на... засаді суворого добору й чистки, на засаді персональної моральної якости».

ДОВІЛЬНЕ поводження з правом і законом, пристосування права і закону навіть до ситуаційної державної доцільності — річ смертельно небезпечна для всіх і кожного.

Приводом до цієї статті послужив випадок, такий же кричущий і шокуючий, такий же немислимий в цивілізованому суспільстві, як і описані вище. На жаль, для українського чиновника немає неможливого.

Міністр юстиції активно втрутився у внутрішні справи політичної партії, щоб...оголосити себе (!!) головою цієї партії.

Короткий виклад суті справи виглядає так. 4 вересня 1994 року регіональні організації Соціал-демократичної партії України зі сторінок преси дізналися про проведення в Києві зібрання, названого... з'їздом їх власної партії. Повідомлення викликало здивованість, але не стурбованість. Простий обмін телефонними дзвінками засвідчив, що зібрання 3 вересня, яке зразу отримало назву «підпільного», — чистісінька політична авантюра. Судіть самі: організації СДПУ на той момент діяли в 17 областях України. З 13 регіональних організацій і 4 дещо менших кількісно обласних осередків партії про «підпільний з'їзд» не знали і участі у ньому не брали 15. Жодна організація партії не проводила на з'їзд виборів делегатів. Обидва народних депутати України від СДПУ, які за статутом є делегатами з'їзду, теж нічого про нього не знали. Навіть рішення про скликання його не могло бути прийняте: ні 1/3 регіональних організацій, ні рада партії, відповідно до статуту партії, такого рішення не приймали.

Листи і дзвінки регіональних організацій про неучасть у зібранні 3 вересня і докладний документ з обгрунтуванням його нелегітимності Мін'юст отримав зразу ж. Рада СДПУ 17—18 вересня ухвалила з цього приводу розгорнуту заяву і за підписами усіх представників обласних організацій теж направила її до Мін'юсту. На що сподівались організатори зібрання 3 вересня — було абсолютно незрозуміло.

Але виявилося, що їм було на що сподіватись, і сподівались вони правильно. Адже чорне є чорним лише для неупередженого, безстороннього судді. Особисто зацікавлений, корисливий суддя може оголосити чорне білим. Протягом одного дня зміни до статуту СДПУ були зареєстровані, більше того, було видано ще одне (друге на одну і ту ж назву!!) свідоцтво про реєстрацію Соціал-демократичної партії України. Причому представників організацій партії обманювали, твердячи, що нічого подібного і близько не було.

Ще раз усі регіональні організації офіційними листами підтвердили неучасть у зібранні 3 вересня (усього за 5 місяців Мін'юст отримав близько сотні документів з цього приводу). На депутатський запит надійшла офіційна відповідь, що легітимність «з'їзду 3 вересня» перевіряється, і про результати перевірки буде повідомлено. Зараз йде лютий 1995 року, але цього повідомлення нема.

Співробітники міністерства теж не відповідають ні «так», ні «ні». І правильно роблять, адже вони чудово розуміють, що видавати нове свідоцтво при наявності оригіналу — незаконно.

В листопаді було скликано VII надзвичайний з'їзд СДПУ з дотриманням усіх статутних вимог. Пройшов він під суворим контролем представника Міністерства юстиції. Жодних зауважень щодо його легітимності не було. Однак рішення його було проігноровано, а документи (зміни до статуту СДПУ) не зареєстровано. Міністр юстиції В.Онопенко заявив, що він уже визнав результати з'їзду 3 вересня і свого рішення міняти не буде, «бо не має права міняти свого власного рішення».

Під новий рік стали зрозумілими причини глухоти міністра юстиції В.Онопенко до вимог закону: голова Партії прав людини В.Онопенко заявив про своє бажання об'єднатись з СДПУ та Українською партією справедливості (УПС) в партію під назвою «СДПУ». Головою цієї «СДПУ» мав бути проголошений і був проголошений 21 січня той самий В.Онопенко. Амінь.

До речі, і з УПС, основу якої становлять організації «афганців», теж був пророблений подібний «фокус»: рішення про реорганізацію УПС через її злиття з партією міністра юстиції ухвалив більшістю в 1 (один) голос з'їзд, скликаний з ігноруванням усіх статутних вимог, в якому із 16 обласних організацій УПС було представлено 4, а з 25 делегатів 19 представляли Київ. Представники УПС звернулися по факту фальсифікацій до прокуратури, де їм порадили звернутися... до Міністерства юстиції.

Мені ж залишилося додати, що рада СДПУ 13 січня 1995 року з обуренням відкинула дуже дивний з точки зору закону ультиматум В.Онопенка з вимогою змінити назву партії. Зокрема, в заяві говорилось: «Рада СДПУ висловлює рішучий протест проти незаконних дій пана В.Онопенка, викликаних його особистою зацікавленістю. Такі дії недопустимі з боку особи, яка покликана стояти на варті закону. Ми вважаємо, що міністр юстиції не відповідає своїй посаді і дискредитує ідею побудови правового демократичного суспільства». Заяву і подання щодо парламентського розслідування діяльності міністра юстиції В.Онопенка зараз розглядає Комісія з питань правової політики і судово-правової реформи Верховної Ради. СДПУ та УПС узгодили серію мітингів і пікетувань.

Набридли внутрішньопартійні чвари, скаже читач. Але попередні абзаци написані із глибокою тривогою за майбутнє України. Зі своїми внутрішньопартійними справами кожна партія здатна впоратися самостійно.

Саме зараз ми закладаємо фундамент правової держави — одного з вищих досягнень людської цивілізації. На порядку денному стоїть питання судової реформи — запоруки стабільного поступу суспільства. Довільне поводження з правом і законом, надто — з боку провідних урядовців, пристосування права і закону навіть до ситуативних державних доцільностей, а тим паче до особистих потреб урядовців, — річ смертельно небезпечна для всіх і кожного. Смертельно — в прямому розумінні цього слова. Пересвідчитись можна на наочному прикладі кривавої воєнної трагедії чеченського і російського народів, яка є безпосереднім наслідком торжества у Москві правового нігілізму і політико-адміністративного «права сильного».

Я звертаюся з запитанням до Президента Леоніда Кучми: чи контролює він ситуацію в очолюваному ним апараті виконавчої влади? Чи може очолювати Міністерство юстиції людина, що не піднялася над рівнем пересічного радянського обивателя з ідеологією «що б такого поцупити на роботі»? Чи не дискредитує свавілля міністра юстиції проект внесеного Президентом Конституційного закону про владу, проходження якого і без того дуже чутлива струна нашого громадсько-політичного життя?

Я звертаюся до колег-депутатів: чи не є описаний прецедент підставою для поширення заборони членства у партіях не лише на військовослужбовців, співробітників міліції, Служби безпеки, прокурорських працівників, а й на працівників міністерства і регіональних управлінь юстиції?

Я звертаюся до кожного свідомого громадянина України: коли зневажається право, коли чинять беззаконня — не питай, по кому подзвін. Він — по тобі.

Юрій БУЗДУГАН,
народний депутат України, член Президії Верховної Ради України, голова ради СДПУ.

Проведемо реорганізацію — вийдемо з кризи

НИНІ справедливо нарікають на неефективну роботу всіх гілок влади. Перепадає й парламенту — критикують його інертність, часті політико-ідеологічні сутички між фракціями, недостатній професіоналізм у прийнятті законів. Поліпшити законотворчу роботу Верховної Ради можна і вкрай необхідно. Для цього слід провести серйозну реорганізацію роботи вищого законодавчого органу, скоординувавши його діяльність з виконавчою владою.

Президент Л.Кучма 11 жовтня 1994 року виступив на сесії Верховної Ради з доповіддю «Про основні засади економічної та соціальної політики», яка по суті є програмою виходу України з кризового стану і окреслює основні напрями проведення необхідних реформ.

На цій основі потрібно, по-перше, розробити комплексний план підготовки та прийняття необхідних для її реалізації законів з урахуванням їх пріоритетності та з конкретно визначеними строками розгляду Верховною Радою. Такий план може бути підготовлений спеціальною комісією чи комітетом з питань проведення економічних і соціальних реформ, сформованими з депутатів Верховної Ради, представників Кабінету міністрів та адміністрації Президента. У розпорядження комітету слід виділити кошти для розробки найбільш важливих законопроектів.

По-друге, треба сформувати відповідно й плани роботи комісій Верховної Ради. При цьому бажане скорочення кількості комісій з одночасною реорганізацією їх у комітети, які мали б розгалужену мережу підкомітетів. Доцільно, на мій погляд, визначити сім комітетів:

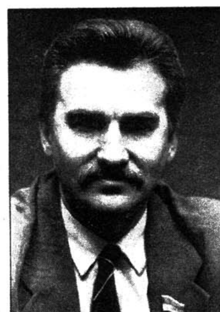
— з питань економічної політики (підкомітети з питань бюджету, фінансів і банківської діяльності, управління народним господарством);

— з питань соціальної політики (підкомітети з питань молоді, соціального захисту, праці);

— з питань правової політики (підкомітети з питань державного будівництва, законності і правопорядку, боротьби з організованою злочинністю, прав людини);

— з питань гуманітарної політики (підкомітети з питань науки і освіти, культури і духовності, свободи слова);

— з питань виробничої політики (підкомітети з питань базових галузей, енергетики, транспорту і

зв'язку, агропромислового комплексу);

— з питань охорони життя (підкомітети з питань охорони здоров'я, екології, ядерної політики і безпеки, Чорнобильської катастрофи);

— з питань державної безпеки (підкомітети з питань оборони, зовнішньої політики).

Крім того, необхідно створити контрольний комітет, основними напрямами діяльності якого були б кадрова політика та контроль за роботою апарату Верховної Ради; контроль за впровадженням та чинністю законів, ухвалених Верховною Радою; організація та забезпечення діяльності тимчасових контрольних та слідчих депутатських комісій.

Обрання голів таких комітетів слід проводити не за фракційним принципом, а за професіональними ознаками, причому Голова Верховної Ради, його заступники і голови комітетів на час виконання своїх повноважень не повинні бути членами партій.

Президія Верховної Ради повинна складатися з Голови ВР та його заступників, голів комітетів та голів депутатських фракцій і груп, причому чисельність останніх має бути не меншою як 50 депутатів, тобто максимум дев'ять парламентських фракцій. Президія Верховної Ради, до якої входитиме не більше 20 чоловік, буде мобільною, здатною приймати оперативні рішення. Голови депутатських груп і фракцій повинні виконувати в Президії перш за все роль інформаційну — оперативно повідомляти депутатів своїх фракцій про рішення Президії і доводити до всіх членів Президії основні позиції фракцій.

Організацію роботи сесії доцільно змінити, перенісши основний обсяг роботи над законопроектами в комітети. При цьому в перший тиждень місяця комітети Верховної Ради повинні працювати з представниками Кабінету міністрів, адміністрації Президента, міністерствами і відомствами (урядовий тиждень). Другий тиждень — робота в комітетах, проведення їх спільних засідань, під час яких доцільно розв'язувати більшість питань, які виникають на пленарних засіданнях (парламентський тиждень). Третій тиждень — проведення пленарних засідань з прийняттям законів за спрощеною процедурою (пленарний тиждень). Останній тиждень місяця — відводити для роботи депутатів у виборчих округах.

За такої організації роботи Верховна Рада зможе ефективно реалізувати перший з двох основних напрямів своєї діяльності — законодавче забезпечення визначених соціально-економічних реформ.

Порушення Кабінетом міністрів строків подачі державного бюджету на розгляд Верховної Ради повинно автоматично викликати парламентське розслідування з цього приводу з обов'язковою відставкою посадових осіб, що відповідають за розробку бюджету. Неприйняття поданого державного бюджету Верховною Радою у встановлені чинним законодавством строки повинно мати теж найсерйозніші наслідки — аж до розпуску парламенту Президентом.

За таких організаційних змін в структурах законодавчої та виконавчої влади за умови їх спільної скоординованої роботи можна досягти бажаного результату — виведення України в ряд найрозвиненіших країн світу.

Михайло СИРОТА,
народний депутат України, заступник голови Комісії з питань екологічної політики, заступник керівника депутатської групи «Центр».

Сонце встає на Сході,

або Чому Україна стала країною заходу сонця

АНАЛІЗ українського політичного спектра вельми утруднений двома чинниками: невідповідністю назв партій їхнім програмам (виходячи з настанов класичної західної політології) та постійними «коригуваннями» партійних ідеологій, з допомогою яких партійні лідери намагаються підлаштовуватися під громадські настрої поточного моменту.

Однак вибори, які відбувалися практично перманентно протягом усього 1994 року, дають змогу оцінити як короткострокові, так і довгострокові перспективи того чи іншого магістрального напряму вітчизняної політики.

З двох основних питань, що розколюють українське суспільство, одне — у царині внутрішньої політики і пов'язане з горезвісним вибором «соціалізм чи ринок»; друге пов'язане з зовнішньою політикою і альтернативою вибору пріоритетів з пари «схід — захід». Дві осі, природно, поділяють політичний спектр на чотири квадранти*: «соціалізм і

Рынок

Запад — Восток

Социализм

схід», «соціалізм і захід», «ринок і захід», «ринок і схід», що й показано на рисунку.

Однак розгляд можливих перспектив розвитку України слід розпочати з п'ятої і, на жаль, на сьогодні найімовірнішої альтернативи — «націонал-соціалізму», що поєднує соціалізм з ізоляціонізмом (заштрихована частина).

Річ у тім, що соціалізм, як і будь-яка інша неефективна система господарювання, може існувати лише за рахунок надексплуатації внутрішніх ресурсів — корисних копалин і робочої сили. З цієї точки зору основною колонією колишнього СРСР був Західний Сибір, де зосереджені колосальні запаси нафти і газу**. Одним із головних споживачів енергоносіїв були вкрай неефективні промислові об'єкти, розташовані в Україні, — приміром, нафтомісткість української продукції переважно у 6—8 разів вища, ніж у розвинутих країнах.

НАХОДЯЩИЙСЯ в России у власти так называемый «уральский» клан весьма тесно связан с российским топливно-энергетическим комплексом. Именно благодаря этому комплексу Россия является главным кредитором СНГ — соседи задолжали ей огромные суммы, и было бы крайне неразумно «прощать» эти долги в результате ка...

Розпад Союзу спричинився до того, що для України джерела енергоносіїв опинилися за кордоном — у Росії й частково в Туркменистані (за рахунок власних джерел Україна покриває лише 12 % своїх потреб нафти і 20 % — природного газу). Однак українська економіка, та й суспільство в цілому, продовжували жити й працювати так, ніби нічого й не сталося. Більше того, на думку авторитетного англійського журналу «Економіст», українській «партії влади вдалося зробити те, що вважали неможливим: створити економічну систему, ще неефективнішу, ніж командна економіка колишнього Союзу».

За ситуації, що склалася, ізоляціонізм, на чому наголошують поки що тільки нечисленні націонал-радикали, може призвести до побудови тоталітарної держави типу Куби чи Північної Кореї, які практично позбавлені зовнішніх ринків і здатні підтримувати лише мінімальний фізіологічний рівень життя своїх громадян шляхом повного перерозподілу національного продукту. Навряд чи ці острівці «казарменого соціалізму» здатні стати надихаючим прикладом для українського суспільства, яке вже встигло вдихнути повітря демократії й відкритості.

Ще переконливішим, хоча й менш очевидним, аргументом проти українського націонал-соціалізму є факт граничної спрацьованості основних фондів: людей ще можна змусити працювати з-під палиці (чи автомата), обладнання — вже ні.

Але невже небезпека націонал-соціалізму така велика? Хіба вибори 94-го року, та й постійні соціологічні опитування не свідчать про надто низький рейтинг націонал-радикалів? Хто повірить у те, що українське суспільство може добровільно відмовитись від демократичних завоювань, хай навіть половинчастих?

На жаль, вся справа в тому, що, як влучно висловився Давид Юм, «свободу, хоч би в чому б вона полягала, втрачають, як правило, поступово». І наведений нижче аналіз переконує нас у тому, що таким сумним кінцем — націонал-соціалізмом — загрожують нам і два інших магістральних напрями, між якими й точиться нині основна боротьба: «соціалізм і схід» — «ринок і захід», уособлювані лівими і так званими націонал-демократами відповідно.

Соціалізм і Схід

За умов залежності України від поставок російських енергоносіїв і колосальної зовнішньої заборгованості — передусім тій же Росії, ідеї лівих щодо інтеграційних процесів та «відновлення розірваних зв'язків» видаються цілком логічними, вони досить-таки популярні серед виборців. Однак для будь-яких об'єднавчих процесів необхідна згода обох сторін — і тут виникає великий сумнів, чи Росія, якій традиційно приписують «загарбницькі плани» щодо її найближчих сусідів, справді зацікавлена у тісному зближенні з соціалістичною Україною.

Річ у тім, що 4 жовтня 1993 року під гуркіт танкових гармат Росія розпрощалася з комуністичними ілюзіями, можливо, назавжди. (Цікавий момент — нинішня Компартія Російської Федерації під керівництвом Зюганова стоїть на більш правих позиціях, аніж українська соцпартія; КПУ, яка має найбільше серед українських політичних сил представництво у Верховній Раді, відповідають нечисленні сектантські угруповання ортодоксальних комуністів типу Ампілова чи Ніни Андреєвої).

Так званий «уральський» клан, який перебуває нині біля керма влади в Росії, досить тісно пов'язаний з російським паливно-енергетичним комплексом (ПЕК), котрий досить істотно виграв від розвалу Союзу і «закордонного» статусу своїх колишніх споживачів нафти і газу. Саме завдяки своєму ПЕКу Росія є головним кредитором Співдружності незалежних держав, і було б вкрай нерозумно «пробачати» величезні борги внаслідок якихось об'єднавчих процесів. (Єдиним винятком може стати хіба що Бєларусь, яка являє собою найзручніший міст між Росією та Європою).

Отже, вже в найближчому майбутньому наші ліві будуть змушені усвідомити той незаперечний факт, що зберегти соціалізм можна лише «в одній, окремо взятій, країні», відгородившись від «буржуазного» північного сусіда новою «залізною завісою». А це неминуче приведе лівих до «соціалізму та ізоляціонізму», що його визначають як «націонал-соціалізм».

Ринок і Захід

Носіями цієї ідеології є передусім націонал-демократи, хоча, звичайно, вважати людей, які протягом усього 1991 року проголошували, що їм «байдуже — комунізм чи фашизм, аби Україна була незалежною», носіями хоч якоїсь ідеології можна лише з великою натяжкою. Очевидно, саме тому партії з національного спектра намагаються освоїти «класичні» ідеології: РУХ —соціал-демократію, Українська республіканська партія — консерватизм (причому незрозуміло який — європейський чи англосаксонський). Можна ще зазначити, що націоналізм як ідеологія колективізму погано поєднується з ринковою ідеологією, котра проповідує передусім індивідуалізм, тобто пріоритет особистості над правами будь-якої групи (класу, нації тощо).

Однак ми ставимо перед собою завдання оцінити передусім декларовані цілі націонал-демократів, а саме: ринкові відносини, інтеграція до Європи та вихід з СНД. Звичайно, під «виходом з СНД» розуміють максимальне дистанціювання від Росії. Але вільний ринок несумісний з протекціонізмом та дискримінацією в зовнішній торгівлі, обмеженнями щодо експорту чи імпорту, високими митними зборами, а тим більше — з політикою «залізної завіси». І вітчизняний капітал, який народжується, неминуче знов і знов відкриватиме для себе традиційний ринок збуту української продукції — Росію. Річ у тім, що за відсутності інвестицій українські патріотизм і націоналізм не здатні істотно підвищити конкурентоспроможність української продукції на світовому ринку. А щоб переконатися в небажанні розвинутих країн допомагати Україні, зовсім не обов'язково їхати до Вашингтона. Ситуація фактичної політичної ізоляції України стала результатом трирічної зовнішньополітичної активності вітчизняної дипломатії, яка змінювала геополітичні пріоритети з амплітудою «Німеччина — Туреччина» або «США — Іран». Тож наші дипломати можуть з гордістю повторити слідом за англійськими: Україна не має постійних друзів і постійних ворогів. Щоправда, на відміну від Англії, тимчасових також не має...

Отже, українські націонал-демократи змушені спостерігати невтішну для себе картину: на Заході на нас явно не чекають, а компас вітчизняного підприємництва вперто вказує на Схід (експортні поставки: 1-е місце — Росія, 39 %; 2-е — Молдова й Китай, лише по 6 %. Імпортні надходження: 1-е місце — Росія, 57 %; 2-е — Німеччина, лише 13 %). І нашим «патріотам» не залишиться нічого іншого, як «скасувати ринок», переорієнтовуючись, звичайно ж, в ім'я все тієї ж пресловутої «державності» на націонал-соціалізм: навряд чи ці люди здатні визнати навіть найочевидніші речі, якщо вони суперечать їхнім догмам.

Втім, прощання з «ринком» для наших націонал-патріотів найімовірніше не буде великою втратою: важко назвати ринковиками людей, які запевняли нас наприкінці 1991 року в самодостатності української економіки, 1992 року шукали золото гетьмана Полуботка, 1993 — плекали плани створення чорноморсько-балтійського союзу, 1994 року — проектують транснаціональні нафтопроводи з Близького Сходу на Одесу...

Люди, що покладаються на диво, інколи стають небезпечними для суспільства — коли змушують інших сподіватися на вигадані ними чудеса.

Соціалізм і Захід

Очевидно, що «соціалізм і захід» поєднуються приблизно так само, як «крокодил і вегетаріанство». Соціалістична Україна не може стати навіть сировинним придатком Заходу — через відсутність сировини... Таким чином, сувора реальність неминуче штовхає прибічників «соціалізму і заходу» в бік націонал-соціалізму.

Ринок і Схід

Наведений вище аналіз показує відсутність в Україні хоч подекол послідовних політичних сил, які обстоювали б необхідність радикальних ринкових реформ. У цьому й полягає основна причина катастрофічного відставання України від Росії та Прибалтики, не кажучи вже про країни Східної Європи. Приміром, коли взяти такий показник «ринковості» суспільства, як банківська сфера, то виявиться, що кілька найбільших банків Росії на свій статутний капітал можуть скупити всю банківську систему України.

Звичайно, навряд чи пересічного українського громадянина цікавлять порівняльні економічні показники розвитку наших країн, однак уже сьогодні можна говорити про те, що український народ, який виявився мудрішим за своїх збанкрутілих політиків, зробив свій вибір. І як результат, українці працюють у Росії не лише першими віце-прем'єрами, головами Федеральних Зборів і комісій Державної Думи, що, між іншим, протягом останніх 340 років уже нікого не дивує, але, — і це головне! — громадяни України становлять сьогодні понад 40 % усіх іноземних працівників найманої праці: від вахтовиків-нафтовиків і водіїв московських тролейбусів до фахівців-ядерників і вузівських професорів.

Позбавлені можливості нормально працювати й заробляти в «рідній» державі, люди подаються до сусідньої, яку, до речі, вони зовсім не вважають «чужою». І їдуть найактивніші й найсамостійніші громадяни, які цілком могли б знадобитися і вдома. Це зайвий раз підтверджує зачовгане твердження про те, що Україні як повітря потрібні ринкові реформи. Але на сьогодні єдиний шлях їхнього проникнення — газо- і нафтопроводами Росії, хоча, на жаль, поки що виходить так, що Росія постачанням енергоносіїв кредитує не наші реформи, а нашу бездіяльність.

Зробивши ставку на радикальні реформи, нерозумно відмовлятися від тіснішої інтеграції з найбільшим ринком збуту нашої, далеко не найякіснішої, продукції, з найбільшим і найближчим джерелом енергоносіїв, з державою, з котрою нас пов'язують багаторічні спільні науково-технічні розробки. І значна частина українського суспільства починає розуміти це, безсторонньо, свідомо роблячи вибір на користь ринкової економіки і, водночас, тіснішої інтеграції з Росією.

НИНІШНЯ Компартія Російської Федерації під керівництвом Зюганова стоїть на правіших позиціях, аніж українська Соціалістична партія; КПУ, яка має найбільше серед українських політичних сил представництво у Верховній Раді, відповідають нечисленні сектантські угруповання на кшталт Ампілова й Ніни Андреєвої.

Однак поки що квадрант «ринок — схід» фактично не зайнятий серйозними політичними силами. На відповідний електорат зможуть претендувати: Громадянський Конгрес України, Конституційно-демократична партія та Партія праці.

Політична сила, що посяде квадрант «ринок — схід», зможе розраховувати на 10—12 % голосів виборців, що в разі пропорційних виборів дозволить сформувати серйозну парламентську фракцію.

Проте, вважаємо, не зайве нагадати прихильникам цього шляху: щоб одержати згоду Росії на тіснішу інтеграцію, Україні необхідно подолати ще чималу частину свого шляху в ділянці економічних реформ.

Юрій БОЛДИРЄВ, народний депутат України, в/о 112, Донецька область (Громадянський Конгрес України),
Валентин ЛАНДИК, народний депутат України, в/о 114, Донецька область (Партія праці України),
Володимир АЛЕКСЄЄВ, народний депутат України, в/о 369, Харківська область, (Громадянський Конгрес України),
Іван СИМОНЕНКО, народний депутат України, в/о 440, Чернігівська область (Партія праці України),
Дмитро ДЖАНГІРОВ, референт-консультант.

* Квадрант — у точних науках: будь-який кут квадрата, утворений двома перпендикулярними лініями (прим. ред.).

** Всього ж російські запаси енергоносіїв складають 13,4 % від світових (нафта) і 41,7 (газ).

Тарас КИЯК, народний депутат України, заступник голови депутатської групи «Державність»

му дотриманні постулатів ринку або в тягарі старого порядку. До того ж успіхи, хоч як дивно, приписують часто ринковій, а не соціальній ринковій економіці, не кажучи вже про «соціально відповідальну керовану економіку», котру нині відстоює все більше західних економістів та політиків.

Все це ні в якому разі не означає, що соціалізм щез як ідея для соціального устрою. З одного боку, для нього ще існує певне виправдання, бо здійснювався він перекручено, жорстоко, колективістськи — за лісом не бачили дерев. З другого — структура мислення, яка знає лише дві альтернативи (ринкова або планова економіка, капіталізм або соціалізм), змушує у разі невдачі однієї шукати порятунку в протилежній. Цей принцип політичного маятника в Європі стає вже звичним, про що свідчать також вибори у багатьох посткомуністичних країнах. Уся річ у тому, що в країнах із ринковою економікою населення вбачає у своїй державі, як пише сучасний економіст К.Г.Біденкопф, «перш за все соціальну державу й робить свою лояльність до держави лише від того залежною, чи соціальна держава реалізує сподівання громадян».

Коли із «смерті соціалізму» випливає переважання лише ринкового господарства (від чого застерігав папа Павло Іоанн II під час подорожі латиноамериканськими країнами), то «соціально відповідальне кероване ринкове господарство» мусить бути віднайденим та зреалізованим. Інакше, як він вважає, будуть і надалі страждати головним чином країни, що розвиваються, суспільний устрій котрих досі не допускав ніякого авторитету демократичної правової держави. Це породжує також ілюзію, ніби набутий «економічний розум» розвинутих (елітарних?) країн служить порядкові, добробуту та миру в світі.

Заміна світової соціалістичної революції світовою ринковою революцією не поміняє спільного принципу капіталізму та соціалізму — принципу раціоналізму. Як слушно зауважує сучасний німецький економіст проф. Блюм, одна схема мислення (ринкове господарство, капіталізм) пов'язує даний принцип із індивідуальним раціоналізмом, за яким людина звужується до «людини економічної» (homo economicus); альтернативна схема мислення (соціалізм) переносить раціоналізм до центральної планової інстанції (колективний раціоналізм), стратегія котрого базується на відповідній «людині соціалістичній». Обидві схеми, підкреслює вчений, мають труднощі з демократією, вважаючи її нерідко ірраціональною, надлишковою; це підтверджується і тим, що індивідуальний та колективний раціоналізм у ринковій та плановій економіці зрештою замінюють свободу раціоналізмом як «пізнання необхідності». Хоча, вважаю, достатньо раціональною і зовсім не парадоксальною є формула «демократія — диктатура закону», якщо при тому закон — це соціально обгрунтована, обов'язкова і єдина для всіх членів суспільства норма, бо «лише закон свободу може дати» (Й.-В.Гете).

Варто кілька слів сказати про аспект «соціальної обгрунтованості» закону, оскільки останній є вислідом загальної політичної, економічної та гуманітарної концепції даного суспільства. Доцільність закону (тут ведемо мову насамперед про закони економічного характеру) мусить бути усвідомленою, отже, аргументованою. Не можна людей примушувати до щастя. Людство це вже проходило, коли йому диктували догми комунізму та ідеї його сіамського близнюка — фашизму. А. де Сент-Екзюпері переконаний у тому, що не слід поспішати людині допомагати, якщо вона хоче збудувати вітрильника; слід пересвідчитися в тому, чи має вона потяг до моря, якщо ж ні, то в цій людині треба пробуджувати любов до морської стихії. Мабуть, тому й варто соціальні ринкові реформи у Німеччині приписувати не лише самому Л.Ерхарду, але й німецькому народові, бо саме завдяки широкій роз'яснювальній роботі, переконуванню залучених виробників, фахівців до безпосереднього обговорення реформ, співвідповідальність лягала на всі маси. Це водночас знімало надлишкове політизування ситуації, партійні протистояння. Не зайве було б цей чинник урахувати й нинішнім державним мужам України.

ЕКОНОМІКА МАЄ БУТИ:

... РИНКОВОЮ

***У** МІЖНАРОДНОМУ мовному вжитку поняття «капіталізм» без будь-якого застереження асоціюють із ринковою економікою. Отже, на перший погляд, логічно твердити: «Соціалізм мертвий, хай живе капіталізм!» У такому твердженні звучить переконання, що існують лише два типи суспільного та економічного укладу — ринкова економіка або планове господарство, свобода або соціалізм. Таким чином виключаються «треті шляхи» в послідовному застосуванні позитивів або шляхів, минаючи їхні тіньові сторони.*

... СОЦІАЛЬНОЮ

Так, іронію може викликати ст.10 Конституції України, котрій уже не пасує, на жаль, атрибут «тимчасова»: «Основу економічної системи України становить соціалістична власність на засоби виробництва у формі державної (загальнонародної) і колгоспно-кооперативної власності... Держава охороняє соціалістичну власність і створює умови для її примноження. Ніхто не має права використовувати соціалістичну власність з метою особистої наживи та в інших корисливих цілях». Інші форми власності не визначаються. Отже, ніхто не має права на право бути повним господарем, бо це в усіх випадках трактується як форма наживи. Комусь не подобається у згаданій статті ще й чинник охорони чи контролю з боку держави. Недемократично? Відмінили. Але до чого може призвести ще одне вихлюпування разом з купіллю і дитяти, спробуємо далі проілюструвати. Особливо це стосується перехідного періоду.

Разом з тим після «смерті соціалізму» з'явилася небезпека жити під дамокловим мечем ринкового господарювання, бо нас часто штовхають від радянського до ринкового догматизму. Небезпека полягає ще й у тому, що у разі невдачі причину бачать у нечітко-

...НАЦІОНАЛЬНОЮ

Хоча, як слушно підкреслюють нині політологи, наша країна не повинна копіювати чужі зразки, бо історія не виключає власних національних шляхів, базованих на історичній традиції та ментальності. Зрештою, хто сказав, що до посткапіталізму можна перейти лише через капіталізм? Всякі соціальні схеми — то продукт політекономічних (нерідко спекулятивних) фантазій та узагальнень. Ми ж маємо перед собою досвід та похибки інших. Ураховуючи перше, не повторюймо другого. Тільки тоді збудеться пророцтво філософа Гердера з його «Ідей»: «Україна стане новою Грецією: красиве небо цього народу, його весела суть, його музична душа, його родюча земля і т.д. колись пробудяться. З багатьох малих диких народів, якими свого часу були греки, постане цивілізована нація... Угорщина, ці нації та смуга Польщі й Росії стануть співучасниками цієї культури».

Не вдаючись глибоко у вирішення проблеми, зауважу, що для України завжди були характерні різні форми приватизації. Більше того, існували суттєві відмінності між регіонами. Наприклад, скасування кріпацтва на Західній Україні в 1848 році стимулювало розвиток дрібнотоварного виробництва з певними рисами кооперування, що було викликано демографічною ситуацією, з одного боку, та центральноєвропейськими впливами — з другого. Навпаки, на сході України після 1861 року було дано поштовх до великотоварного виробництва з великими земельними господарствами на селі та рисами спеціалізації. А мали ми ще й досвід хутірного господарювання та колективних сільських громад, толок. Узагалі, в нашому сільському господарстві нині повинні рівноправно працювати великі сільськогосподарські об'єднання (на засадах добровільності) та приватні господарі (не обов'язково вживати термін «фермери»). Землю чи окремі паї можна успадковувати навічно, але їх не можна продавати, принаймні перші 5—6 років, доки не буде завершено земельну реформу, та люди не оговтаються від нинішніх негараздів. Маємо на Буковині непоодинокі приклади, коли нині (не за часів О.Кобилянської!) суддею в поділі землі виступає сокира, коли жадібні «бізнесмени» складають списки упосліджених людей — жебраків, алкоголіків, — аби за безцінь скупити у них землю. Водночас це не повинно стосуватися ділянок землі під об'єктами, котрі приватизуються і тут купівля-продаж мають проводитися паралельно. На міжнародному симпозіумі в червні 1994 року в м.Аугсбурзі (Німеччина) чимало західних економістів заздрили Україні, що вона має можливість уникнути спекуляцій, котру ще Е.Золя вважав найбільш спокусливою стороною людського буття. Отже, і в майбутньому мусить існувати механізм, який би забезпечував право продажу землі лише тому, хто на ній працює (наприклад, через земельний банк). Але нинішні колгоспи та радгоспи повинні відійти в історію. Таку тезу мають підтримати навіть політичні ліві, бо це не суперечить і їхнім документам, котрі не слід забувати. Між іншим, в 1925 році на XVI партконференції голова Раднаркому О.І.Риков казав: «Немає ніякої потреби ставити адміністративні перепони розвиткові продуктивних сил села стосовно найму праці в сільському господарстві та земельної оренди... Адміністративними заходами з приватним капіталом ми тепер не повинні боротися. Відносини між державою та приватним капіталом складаються на засадах економічного змагання, конкуренції».

Якщо певний консерватизм, інертність соціальних процесів на селі не сприяють там рішучості ринкових перетворень, то поїзд реформ у промисловості набирає швидкості. Доречно було б проаналізувати перші результати, перспективи і, на жаль, серйозні прорахунки. Спробуємо спільно з референтами В.О.Жоріним та кандидатом економічних наук В.І.Кулішем зробити це на прикладі Чернівців.

... КЕРОВАНОЮ

Ведучи мову про реформи, найчастіше вживаємо термін «приватизація». Оскільки приватна власність на засоби виробництва формує найважливішу опору ринкової структури, то капіталізм або соціалізм є водночас стратегіями проти приватної власності на засоби виробництва або за неї, в реальному капіталізмі чи соціалізмі — за контроль над економікою через політичний устрій або проти контролю. Але і в приватизаційних процесах не може бути однозначних рецептів чи аксіом. Намагання копіювати ніби й стандартні схеми, бажання «чистого порядку», який би сам забезпечив добробут та безпосереднє функціонування, не має підстав. Подібне бажання може лише полегшити зловживання ринковими принципами, щоб уникнути в процесі виробництва громадського або політичного контролю.

***Н**Е МОЖНА людей примушувати бути щасливими. Людство це вже проходило, коли йому диктували догми комунізму та ідею його сіамського близнюка — фашизму.*

В такому разі контури соціального ринкового господарства застосовуються лише тоді, коли керівник хоче уникнути небажаних втрат чи обгрунтувати рятівне державне стимулювання.

Здавалося б, звичним і ніби зрозумілим стає на Україні процес майнової сертифікації. Залишаються хіба питання тактики і стратегії.

Куди вкласти свій майновий сертифікат, як реалізувати своє право стати власником? Ажіотаж посилюється чутками про швидке завершення приватизації та й останній указ Президента — свідчення тому. Ходять різні чутки про наше українське багатство, про частку кожного з нас у ньому. Після проголошення незалежності України, за підрахунками академічних

(Закінчення на 9-й стор.).

(Початок на 8-й стор.).

незалежних експертів, її національне багатство оцінювалося такою сумою, що на кожного громадянина України припадало близько 40 000 доларів США.

А тепер нас хочуть переконати, що частка кожного з нас становить лише 1 млн. 50 тис.карбованців — адже такою сумою нині оцінюється майновий сертифікат кожного українського громадянина. Нині це близько 7 доларів США. Помноживши цю цифру на кількість громадян України, виявимо, що наше національне багатство таким чином коштує близько 371 млн. доларів США. Невже нас хочуть переконати, що все багатство України, нажите з часів Київської Русі, коштує такі гроші? Якби приватизаційні процеси пішли тим шляхом, що передбачав рівні можливості кожному отримати свою законну частку від державного майна, то хіба сьогодні житель України був би таким бідним?

Але навіть ті «щасливці», котрі вже вклали свій сертифікат, нехай не тішаться. Бо до того моменту, коли вони стануть реальними власниками і зможуть брати реальну участь в управлінні своїм майном, ще дуже далеко. Фактично приватизація, правильно охрещена народом «прихватизацією», поділила нас на дуже бідних «мільйонерів» із невикористаним сертифікатом і дуже багатих. Це наслідок приватизації, проведеної з безготівковим обігом цінних паперів, аналогів якій у світі немає, а вибір дивного і катастрофічного для народу шляху полягає у меті його організаторів — перерозподілити власність на свою користь. Бо недосконалі, видані відверто «на замовлення» закони з приватизації знайшли на місцях талановитих інтерпретаторів, котрим би позаздрили герої «12 стільців» і котрі вже фактично завершили приватизацію державного майна. Це було б смішно, якби не було так сумно.

ЗА ПІДРАХУНКАМИ академічних незалежних експертів, національне багатство України оцінювалося в таку суму, що на кожного громадянина припадало близько 40 тисяч доларів США. А сьогодні нам кажуть, що частка кожного з нас становить 1 млн 50 тис крб. — близько 7 доларів. Помножте це на чисельність населення держави і виявите, що національне багатство України коштує близько 371 млн доларів. Невже це все, що ми надбали з часів Київської Русі?..

У загальних рисах спробуємо окреслити анатомію цього процесу на прикладі Чернівців. Процес малої приватизації проходив в умовах прихованого безробіття. У так звану «відпустку за свій рахунок» було відправлено близько 35 відсотків працездатного населення міста. Готуючись до приватизації, директори, щоб якомога вигідніше купити підприємства почали створювати штучні умови для їх нерентабельності. Підприємства почали зупинятись. Сама приватизація відбулася як колективізація промисловості під гаслом захисту робітничого люду «Заводи — робітникам!». Трудові колективи нібито приватизували свої підприємства. Але зміна вивіски — «державна власність» на «колективна власність» — нічого не дала, оскільки внаслідок таких змін ані підприємство, ані держава не отримали того, що намічалось: Держава не отримала коштів за те, що продала, а робітники не відчули себе господарями, бо їх, уже ніби власників, далі продовжують скорочувати. Через закрите акціонування підприємства не отримали інвестицій і почали по-справжньому занепадати, хоча при відкритому акціонуванні ці інвестиції можна було отримати, залучивши реальні кошти вітчизняних та зарубіжних інвесторів, чи від продажу акцій через аукціон. Все це створило умови для подальшого спаду виробництва та гіперінфляції. На думку директорів, це може тривати доти, доки вони не отримають контрольний пакет акцій у своїх акціонерних товариствах. Видно, вони не розуміють, що не обов'язково володіти 50% акцій, щоб керувати процесом, для цього досить мати навіть 3% і мати вирішальний голос.

А починалася така несправедливість ще з орендування. Оренда підприємств трудовими колективами, а потім використане ними право викупу дали змогу зменшити вартість частки державного майна до мізерної. На момент приватизації за сертифікати через неповний рік вже викуповувалась п'ята чи десята частина. Бо за час орендування, сплачуючи нікчемну орендну плату (5% від вартості основних фондів), орендарі зібрали необхідну суму для викупу орендованої частки, вигідно розпорядилися орендованим майном, списали «дещо» під час інвентаризації і... вийшли на залишки, котрі викупили за свої майнові сертифікати. Оцінювали ж комісії, складені із самих покупців. Таким чином вони одержали у свою власність підприємство, майже нічого не давши державі (читай: іншим соціальним групам), бо не залучили до власності інших громадян, не дали припливу інвестицій збоку. А виробництво як занепадало, так і занепадає. Закон про приватизацію чомусь однобоко використовується тільки як можливість викупу об'єкта за залишкову вартість. Яскравий приклад тому — приватизація харчосмакової фабрики. Оціночна вартість об'єкта 1126,7 млн.крб. На момент приватизації (2.06.94) державна частка коштувала всього 147 млн. крб. І 140 членів трудового колективу погасили цю вартість своїми майновими сертифікатами (невже випадковий збіг кількості працівників, сертифікатів та вартості майна?). Ще один приклад.

Ні, ми не проти прав трудового колективу на частку власності свого підприємства і пільг, передбачених законом. Але ж підприємство створював не тільки він, колектив. Тут справедливіше й економічно доцільніше було б поєднати різні способи приватизації об'єкта. В нас акціонування відбувається вже після приватизації. А це краще робити до приватизації, як-от у Болгарії, Румунії, республіках Югославії. Там частину акцій має колектив, а частину може отримати будь-який громадянин, що має майновий сертифікат (тут держава дбає про долучення до власності — всіх своїх громадян); частину акцій продають на біржі за гроші, забезпечуючи інвестиції у виробництво, а частину держава залишає за собою, через них впливаючи і на виробничу політику, і на призначення керівника підприємства.

...ВІДПОВІДАЛЬНОЮ

Невже законодавець не передбачив, що закрита приватизація дає можливість штучної підгонки залишкової вартості державної частки? Закрите акціонерне товариство передбачає участь тільки членів колективу. Якщо ж до приватизації долучаються і не працівники підприємства, то це вже елемент відкритості. На сьогодні можемо констатувати відсутність чесних правил залучення інших людей, що дає можливість керівництву робити акціонерами «потрібних людей». А тим часом від колишніх працівників-пенсіонерів багатьох чернівецьких підприємств надходять скарги, що їх частки або неймовірно занижені, або про них просто «забули». Не кажемо вже про те, що залучення до приватизації людей нещасних, упосліджених дало б змогу зменшити кількість цих знедолених, бо вони просять допомоги у держави та в людей на вулицях. Чому це не враховано нашими законодавцями, адже у цивілізованому світі це — норма? Те, що сьогодні відбувається, тобто закритість можливості для реалізації права на власність саме цієї категорії, можна розцінювати не інакше як геноцид стосовно власного народу.

Підгонка вартості залишкової частки державного майна є наслідком умовності (700 млн.крб.) норми віднесення об'єкта до великої чи малої приватизації. Але ж оцінка в 700 млн. вартості держмайна в 1993 та 1994 роках — це не одне і те ж! Отже, не скрізь проведена індексація вартості основних фондів. Допускаються також несвоєчасні індексації, що надзвичайно «вигідно» при наших темпах інфляції.

Коли працівник безготівково вкладає 1050000 крб. в неіндексовану частку, то це — нормально, але коли попри сертифікати державна частка викуповується за власні кошти, та ще й за неіндексованими цінами...

Наприклад, директор колишнього об'єднання «Спорттовари» А.П.Белашов попри свій сертифікат (тоді він коштував 30000 крб.) викупив майна ще на 11216000 крб. Тепер його частка у власності підприємства становить 12 %. Не забуте при цьому і найближче оточення: заступник директора В.Гогін вклав 8405000 крб. Це й не дивно, бо при оцінці майна цього підприємства регіональне управління фонду держмайна довірило А.П.Белашову очолювати комісію як представникові фонду. Простіше кажучи, директор купував підприємство сам у себе. Тепер це — АТ «Спортек». Не відзначався оригінальністю і директор пивоварного заводу. Його частка у власності заводу перевищує частку рядового акціонера-пенсіонера у 17 разів.

Для деяких організацій приватизація відбулася взагалі умовно. Так, на 29.06.94 вартість відомого магазину коштовностей «Рубін» становила 805,4 млн.крб. (орендна вартість становила тоді 31 млн.крб.). Державна частка залишкової вартості держави дорівнювала лише 68 млн.крб.

Кажуть, що існують правила, згідно з якими можна до вартості майнового сертифіката докласти його 1/2 — 52500 крб. (цим скористалися на пивзаводі). Але як Новоселицький птахокомбінат міг бути викуплений за 154,9 млн. сертифікатами і за 178,5 млн. власних коштів готівкою? Навіть арифметика протестує! Після мізерної орендної плати, ціни приватизації, незрозумілим є ще й ставлення до землі. Хоча б тому, що після приватизації об'єкта земельна ділянка автоматично закріплюється за власником. А це — гектари міської території з досить розвинутою транспортною та комунальною інфраструктурою, часом навіть із залізничною колією! Майже за 5 га такої ділянки АТ «Галант» сплачує лише 9 млн. орендної плати на рік.

Мусимо зупинити також тенденцію, яка простежується в Чернівцях, коли комерційна структура має можливість викупити весь приватизований об'єкт за ту саму мізерну (не комерційну чи аукціонну) ціну, виступаючи гарантом узятих підприємством банківських кредитів. Тут вбачається тільки один вихід: заборонити за рахунок будь-яких кредитів проводити приватизацію в тих випадках, коли викуп має неаукціонний характер. Інакше банки будуть несправедливо використовувати гроші клієнтів та права трудових колективів.

Економічна криза нині посилюється ще й тим, що внаслідок такої приватизації держава перестає контролювати ситуацію. Так, майже всі угоди про передачу об'єкта у власність зобов'язують «покупця» зберігати профільність підприємства, його товарну номенклатуру, обсяг виробництва та кількість працівників протягом 2—5 років. І при тому — жодних санкцій за порушення цих умов законодавство не передбачає.

Чого варта така угода? Очевидно, що доки таких санкцій не буде, ситуація й далі погіршуватиметься, бо вплинути на «недисциплінованого» покупця держава не зможе. Тепер умови вже диктуватиме він: монопольне ціноутворення, пільгове кредитування, держзамовлення тощо. Вважаємо, що тут ситуацію ще можна врятувати негайними доповненнями до законодавства — санкціями аж до безумовного розірвання угоди з покупцем та реприватизації об'єкта. Цілком погоджуємося з думкою вітчизняного вченого, доктора економічних наук Юрія Архангельського про те, що нині потрібно переоцінити фонди з урахуванням їх реальної рентабельності і потім урахувати нову рентабельність за цінами ринкової рівноваги і повторити кілька разів ланцюг розрахунків: нова рентабельність — нові ціни — новий прибуток — нова ринкова вартість фондів.

Нормативним явищем повинно стати проведення державної економічної експертизи приватизованих об'єктів на предмет ефективності їх функціонування: держава не може залишатись байдужою до скорочення обсягів виробництва, тому що це — податки, бюджет, утримання соціальної сфери. За необхідності органи управління держмайном повинні приймати рішення про відчинення дверей закритих акціонерних товариств, випускати нові акції, через реалізацію яких залучати нових акціонерів та додаткові кошти інвесторів. Розумію, закон зворотної дії не має, але висловлені тут зауваження як доповнення до нього мусимо врахувати.

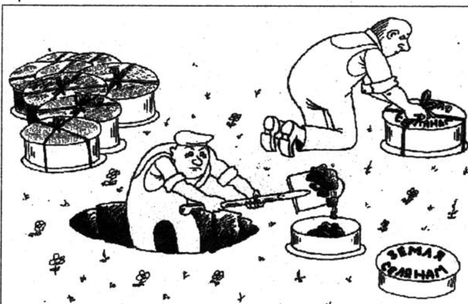
В подібній ситуації Румунія спробувала в багатьох випадках розпочати все спочатку. Не слід нам так робити. Але чому ми так розхвалюємо купонний варіант приватизації в Чехії, не враховуючи його? Між іншим, чеський прем'єр-міністр Вацлав Клаус переконаний у тому, що економічні реформи — то справа насамперед політична. Мабуть, тому після розвалу комунізму він почав енергійно здійснювати передачу промисловості у власність всьому чеському народові, а керівників колишніх державних підприємств усунув від справ і залишив напризволяще. Ми в цілому позитивно оцінюємо приватизаційні процеси в Угорщині, Болгарії. Чомусь при тому не помічаємо, що в країнах з перехідною економікою на приватизованих об'єктах присутній суттєвий пакет акцій держави. Про всяк випадок, аби зробити процес максимально чесним, перспективним, контрольованим, економічно вигідним для держави, соціально справедливим для народу.

Нашою метою не є спекулятивне світле майбутнє народу, бажання наші більш земні та актуальні. Отже, і засоби повинні узгоджуватися з реальними потребами, а не жорсткою стратегією маккіавелізму. Ми — за рішучі, але контрольовані реформи. Якщо хочете, ми — за народний капіталізм.

Президент України і село: чи розуміють один одного?

ПРЕЗИДЕНТ України Леонід Кучма 10 листопада 1994 року обнародував Указ «Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва», який повинен, за задумом, створити умови для рівноправного розвитку різних форм власності та господарювання на землі, вільного вибору громадянами України тієї чи іншої власності на землю, що посилить стимулювання праці і забезпечить на цій основі виробництво сільськогосподарської продукції. Такий задум указу. Він породжений тривожним становищем, що склалося в Українській державі, яка, за словами Президента, «маючи родючі землі, винятково сприятливі природно-кліматичні умови для розвитку всього комплексу агропромислового виробництва, впродовж багатьох років не в змозі забезпечити навіть мінімальний достаток для свого населення з найбільш важливих продуктів харчування». (Кучма Л. Подолати кризу в АПК) Урядовий кур'єр, 5 січня 1995 р., с. 4).

Отже, тривожне становище в державі характеризується тим, що вона не в змозі забезпечити навіть мінімальний рівень харчування громадян України. Результати цього становища Президент виклав 23 грудня 1994 року на розширеній нараді з проблем сільського господарства та перспектив розвитку агропромислового комплексу в 1995 році. Однією з головних причин виникнення такого становища на селі є наявність «віджилих, економічно збанкрутілих форм господарювання». Саме їх функціонування є джерелом не тільки грошової та фінансової, а й, у цілому, макроекономічної дестабілізації в країні. Тому необхідна докорінна перебудова всієї системи існуючих аграрних відносин. Її здійснення дасть змогу стабілізувати аграрний сектор, а після досягнення цього і всю економіку держави.

Президент пропонує за вихідний принцип докорінної перебудови покласти впровадження приватної власності на землю, оскільки він глибоко переконаний у цьому («земля має належати тим, хто її обробляє»). Це спричинить формування якісно нової мотивації до продуктивної праці сільських трударів. Звідки така впевненість у Президента? З світового досвіду, відповідає він. «Це шлях, — говорив на нараді Леонід Кучма, — яким ідуть усі цивілізовані країни. Він апробований світовою практикою, і ми не можемо бути винятком у цьому». Стривайте, апробований у країнах з утвердженою державністю, але ж не в Україні, де невпинно спадає сільськогосподарське виробництво і панує безладдя, породжене хибною системою організації державної влади! Тому до світової практики в цьому питанні на терені України треба підходити виважено і обережно, бо саме за цих специфічних умов державотворчого процесу в Україні ми можемо бути винятком. Можна погодитися з Президентом, коли він каже, що у виробленні нового курсу аграрної політики має переважати загальноекономічне бачення розбудови незалежної України, оскільки лише воно здатне забезпечити коректність оцінок кризових процесів в аграрному секторі, що визначає механізм його стабілізації. Чи узгоджується Указ Президента з вимогою загальноекономічного бачення? Розгляньмо це, враховуючи природжений потяг українців до законності.

Пунктом першим Указу в правове поле держави вводиться приватна власність на землю. Чим обгрунтовується необхідність такої докорінної зміни аграрних відносин на землі? Необхідно розглянути обгрунтування (юридичне, історичне, соціальне та ін.) цього нововведення, оскільки від коректності президентських обгрунтувань залежить механізм стабілізації аграрного сектора, який Леонід Кучма пропонує в цьому Указі. Сутністю цього механізму є те, що «приватна власність має стати домінуючою базою аграрних перетворень». «Такою є принципова позиція Президента України в цьому ключовому питанні аграрної політики», як сказано в доповіді Леоніда Кучми Верховній Раді України від 11 жовтня 1994 року. Принципова, бо, за його словами, відсутність іншого шляху розв'язання аграрної проблеми доводить світовий досвід. Але посилання в котрий раз на світовий досвід не може не дивувати. Він входить у суперечність з декларованим Президентом у тій же доповіді «розумінням того,що в здійсненні реформування власності на землю не існує уніфікованих рішень». Отже, посилання на світовий досвід неправомірне. Треба шукати свій шлях реформування аграрних відносин на селі. Історія української нації його підказує.

Йдеться про те, що, як свідчить вся історія України, «українська раса — це раса солідаристів, яких суспільний ідеал — група, а не індивідуальність». (Липа Ю. Призначення України...). Тому нема іншої дороги до організації аграрних відносин в українському селі, як тільки укладання взаємостосунків українських груп. «Ніяка імпровізація, — писав з цього приводу Ю. Липа, — експромт-історія, лишень — договір груп як вияв односги характеру раси». (Там же). Справедливість такої одності характеру української раси довели спроби сталінського режиму шляхом насильства реформувати відносини власності 1930—35 рр. У той час українське село повстало єдиним фронтом проти утворення державних колективних господарств-радгоспів, одверто саботуючи заготівлю збіжжя і споживчих продуктів. Як пише Г. Лазаревський, нащадок заслуженого українського роду Лазаревських, у своїй книзі «Земельний устрій Совєтської України» (1938), Росія провадила на Україні справжню колоніальну війну. Однак у цих роках під натиском українського села цілковито було змінено політику організації цього села. Воно домоглося від режиму того, щоб радгоспи-комуни, «фабрики збіжжя», на які покладалося завдання поставляти державі всю сільськогосподарську продукцію за контрактами, були значною мірою ліквідовані й передані колективним групам іншого типу — колгоспам. Цей тип прийняло українське село, бо він більше нагадував традиційну українську групу (громаду), робить висновок знавець, на думку Ю. Липи, практики «підсовітських» відносин на селі. «Українські колгоспники, — писав Г. Лазаревський, — мають у цілковитому власному розпорядженні присадибну ділянку, тобто сад і город, потрібний с.-г. реманент, продуктивну худобу — інстинкт приватної власності до деякої міри може бути задоволений. Залишаються усуспільненими земля й прибуток з неї. Але... форма колективної співпраці не є ворожа психіці українського селянства». (Цит. за: Липа Ю. Призначення України...).

ТРЕБА шукати свій шлях реформування аграрних відносин на селі

Отже, історія українського села показує, що колгоспна форма організації аграрних відносин чималою мірою узгоджується з психологією українського селянства. Тому висновок Президента про те, що колгоспи це носії ідеологізованих за своєю суттю земельних відносин, що вони віджили, економічно збанкрутіли, — імпровізаційний висновок, навіяний скоріше т. зв. світовим досвідом, аніж вивченням власної економічної і політичної історії України. (У цьому зв'язку постає питання: чому Президент України не робить висновки з власної історії всупереч своїм словам, сказаним у його зверненні до Верховної Ради України від 11 жовтня 1994 року: «Ми повинні робити висновки з власної історії»?). Їх треба реформувати, але колективну сільськогосподарську працю слід зберегти, бо вона прийнятна для сільських трудівників. Що це так, достатньо пригадати стихійне зростання сільськогосподарської кооперації на Україні по революції й особливо за 1922—1927 роки, стихійне утворення сільськогосподарських спілок, машинних товариств, товариств спільного обробітку землі тощо. Шлях реформування вказує той же Лазаревський: знять регламентацію суспільно-господарського життя, податкове визискування з боку держави.

Отже, можна зробити висновок, що п. І Указу про введення приватної власності на землю не обгрунтований менталітетом українського селянства і тому має скоріше доктринальний, тобто апріорний, характер. Це породило в тексті Указу ряд суперечностей, які необхідно розв'язати. Перша з них — юридична основа Указу. За неї взято пункт 7—4 статті 114-5 Конституції України, де сказано, що «Президент України ухвалює укази з питань економічної реформи, не врегульованих законами України, які діють до прийняття відповідних законів». Але ж питання земельної реформи врегульовані законодавчими актами України, й зокрема, такими, як: постанова Верховної Ради України від 18 грудня 1990 року «Про земельну реформу», Закон України «Про внесення змін і доповнень до Земельного кодексу України» (13 березня 1992 року), постанова Верховної Ради України від 13 березня 1992 року «Про прискорення земельної реформи та приватизацію землі».

Ці законодавчі акти державній виконавчій владі треба просто виконувати, а не перебирати на себе функцію регулювання відносин власності, в тому числі й на селі, яка належить, згідно з пунктом 13 статті 97 Конституції, до виключного відання Верховної Ради України. Таким чином, пункт І Указу Президента заходить у суперечність із Конституцією України, і вже тільки тому Верховна Рада України повинна накласти на нього вето, відповідно до своїх конституційних обов'язків.

Виправдання такому порушенню міститься в Указі — передання земель у приватну власність зумовлюється необхідністю дотримання принципу «земля повинна належати тим, хто її обробляє». З уведенням цього принципу до тексту Указу важко погодитися, оскільки він має більше природу політичного, пропагандистського гасла, аніж юридичної норми. Щоб він набув статусу юридичної норми, треба визначити поняття «ті, хто її обробляє». На визначеність цього поняття нібито вказує преамбула Указу, де говориться, що Указ створює умови для вільного вибору «різних форм власності та господарювання на землі» громадянами України. Але відомо, що преамбула не має сили законодавчого акта. Отже, поняття «ті, хто її обробляє» стає багатозначним, що може створити громадянам України перешкоди у вільному виборі форм власності. Щоб переконатися в цьому, слід врахувати те, що українські землі можуть обробляти громадяни як далекого, так і близького зарубіжжя (одне слово, іноземці), особи, причетні до тіньової економіки, яка становить, за словами Президента, основу так званої «п'ятої влади» в державі. («Особливе місце в економічній політиці Президента України, — говориться в доповіді Леоніда Кучми про основні засади економічної та соціальної політики, — займе система... заходів, спрямованих на подолання в економіці криміногенного середовища, яке досягло загрозливих масштабів»), особи без громадянства, котрих, за даними статистики в державі більш як мільйон, а в майбутньому і особи, які мають подвійне громадянство.

Друга суперечність пов'язана з пунктом 2 (абзацу 3), згідно з яким «кожному члену підприємства, кооперативу, товариства видається сертифікат на право приватної власності на земельну частку (пай)... у вартісному вимірі». Отже, вводиться в дію вартісна оцінка землі. Але як її здійснити за умов гіперінфляції, коли, за словами Президента, «державі загрожує деіндустріалізація економіки, її фактичний колапс»? На наш погляд, за таких умов вартісну оцінку українських чорноземів здійснити об'єктивно неможливо. Постає загроза передання їх у приватні руки (не завжди дбайливі, умілі і безкорисливі) за безцінь. Уникнути цього можна тільки за умов фінансово- грошової стабілізації, тривалість якої, за задумом Президента, «визначити часом, необхідним для отримання необхідного ефекту».

ІСТОРІЯ українського села показує, що колгоспна форма організації аграрних відносин узгоджується з психологією українського селянства

От по одержанню такого ефекту й можна вводити вартісну оцінку землі як національного багатства держави. Ми переконані, що не раніше. Інакше українське село спіткає трагедія, аналогічна пережитій ним у 1931—35 роках через проведення сталінським режимом прискореного усуспільнення землі та створення колгоспів і радгоспів.

Третя суперечність Указу пов'язана з пунктом 6, яким Кабінет міністрів України зобов'язано виділяти кошти для здійснення робіт, передбачених цим Указом, на «придбання комп'ютерної техніки, геодезичних інструментів, транспортних засобів, які б забезпечили проведення земельної реформи». Звідки брати ці кошти, коли Президент неодноразово говорив, що в бюджеті грошей нема? А ці кошти немалі. Отже, знову — іноземні кредити? Так, мабуть, і передбачає Президент, коли стверджує, що «орієнтація тільки на внутрішні резерви розтягне період подолання існуючих структурних деформацій та оптимізації відповідних співвідношень до 25 й більше років». Щоб прискорити подолання деформацій, необхідне «забезпечення значної участі зарубіжного капіталу в інвестиційному процесі, повернення капіталу, що вивезено з України».

ВАРТІСНУ оцінку українських чорноземів здійснити об'єктивно неможливо

Таким чином, аналіз змісту Указу Президента «Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва» показує, що він не в усьому узгоджується з національними інтересами, а отже, й інтересами села. І коли Президент говорить, що невпинно прогресуючий спад сільськогосподарського виробництва необхідно зупинити «за будь-яких умов», то навряд чи з цим погодяться сільські трударі. Не за будь-яких умов, а тільки за умов підвищення матеріального і духовного добробуту та збільшення національного багатства.

Ярослав ІЛЬЯСЕВИЧ,
народний депутат України.
Володимир ДОРОШКЕВИЧ,
доцент Українського державного педагогічного університету імені М. Драгоманова.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень, що стосуються трудового договору, до Кодексу законів про працю України

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести такі зміни і доповнення до Кодексу законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до №50, ст.375; 1981 р., №32, ст.513; 1982 р., №2, ст.23; 1984 р., №1, ст.3; 1986 р., №27, ст.539; 1988 р., №23, ст.556; 1989 р., №22, ст.235; 1991 р., №23, ст.267; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., №22, ст.302; 1993 р., №49, ст.461, №51, ст.478; 1994 р., №3, ст.ст.10 і 16, №33, ст.297):

1. Статтю 22 викласти у такій редакції: «Стаття 22. Гарантії при укладенні, зміні та припиненні трудового договору

Забороняється необгрунтована відмова у прийнятті на роботу.

Відповідно до Конституції України будь-яке пряме або непряме обмеження прав чи встановлення прямих або непрямих переваг при укладенні, зміні та припиненні тудового договору залежно від походження, соціального і майнового стану, расової та національної приналежності, статі, мови, політичних поглядів, релігійних переконань, членства у професійній спілці чи іншому об'єднанні громадян, роду і характеру занять, місця проживання не допускається.

Вимоги щодо віку, рівня освіти, стану здоров'я працівника можуть встановлюватись законодавством України».

2. Статтю 23 доповнити частиною другою такого змісту:

«Строковий трудовий договір укладається у випадках, коли трудові відносини не може бути встановлено на невизначений строк з урахуванням характеру наступної роботи, або умов її виконання, або інтересів працівника та в інших випадках, передбачених законодавчими актами».

3. Доповнити Кодекс статтею 25^1 такого змісту: «Стаття 25^1. Обмеження спільної роботи родичів на підприємстві, в установі, організації

Власник вправі запроваджувати обмеження щодо спільної роботи на одному і тому ж підприємстві, в установі, організації, осіб, які є близькими родичами чи свояками (батьки, подружжя, брати, сестри, діти, а також батьки, брати, сестри і діти подружжя), якщо у зв'язку з виконанням трудових обов'язків вони безпосередньо підпорядковані або підконтрольні один одному.

На підприємствах, в установах, організаціях державної форми власності порядок запровадження таких обмежень встановлюється законодавством».

4. Перше речення частини третьої статті 26 викласти у такій редакції:

«Випробування не встановлюється при прийнятті на роботу: осіб, які не досягли вісімнадцяти років; молодих робітників після закінчення професійних навчально-виховних закладів; молодих спеціалістів після закінчення вищих навчальних закладів; осіб, звільнених у запас з військової чи альтернативної (невійськової) служби; інвалідів, направлених на роботу відповідно до рекомендації медико-соціальної експертизи».

5. У статті 36:

пункт 3 частини першої викласти у такій редакції:

«3) призов або вступ працівника на військову службу, направлення на альтернативну (невійськову) службу»;

у пункті 4 частини першої слова «профспілкового органу» замінити словами «профспілкового, чи іншого уповноваженого на представництво трудовим колективом органу»;

частину третю викласти у такій редакції:

«У разі зміни власника підприємства, а також у разі його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення) дія трудового договору працівника продовжується. Припинення трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу можливе лише у разі скорочення чисельності або штату працівників (пункт 1 частини першої статті 40)».

6. Друге речення частини першої статті 38 викласти у такій редакції:

«У разі, коли заява працівника про звільнення з роботи за власним бажанням зумовлена неможливістю продовжувати роботу (переїзд на нове місце проживання; переведення чоловіка або дружини на роботу в іншу місцевість; вступ до навчального закладу; неможливість проживання у даній місцевості, підтверджена медичним висновком; вагітність; догляд за дитиною до досягнення нею 14-річного віку або дитиною- інвалідом; догляд за хворим членом сім'ї відповідно до медичного висновку або інвалідом 1 групи; вихід на пенсію; прийняття на роботу за конкурсом, а також з інших поважних причин), власник або уповноважений ним орган повинен розірвати трудовий договір у строк, про який просить працівник».

7. У частині першій статті 39 слова «з інших поважних причин» замінити словами «у випадках, передбачених частиною першою статті 38 цього Кодексу».

8. Доповнити Кодекс статтею 39^1 такого змісту: «Стаття 39^1. Продовження дії строкового трудового договору на невизначений строк

Якщо після закінчення строку трудового договору (пункти 2 і 3 статті 23) трудові відносини фактично тривають і жодна із сторін не вимагає їх припинення, дія цього договору вважається продовженою на невизначений строк.

Трудові договори, що були переукладені один чи декілька разів, за винятком випадків, передбачених частиною другою статті 23, вважаються такими, що укладені на невизначений строк».

9. У статті 40:

у пункті 8 частини першої слова «державного або громадського майна» замінити словами «майна власника»;

частину третю виключити;

у зв'язку з цим частину четверту вважати частиною третьою.

10. У частині другій статті 41 слово «четвертої» замінити словом «третьої».

11. У частині другій статті 42:

пункт 5 викласти у такій редакції:

«5) учасникам бойових дій, інвалідам війни та особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

доповнити частину пунктом 9 такого змісту:

«9) працівникам з числа колишніх військовослужбовців строкової служби та осіб, які проходили альтернативну (невійськову) службу, — протягом двох років з дня звільнення їх зі служби».

12. Доповнити Кодекс статтею 42^1 такого змісту:

«Стаття 42^1. Переважне право на укладення трудового договору у разі поворотного прийняття на роботу

Працівник, з яким розірвано трудовий договір з підстав, передбачених пунктом 1 статті 40 цього Кодексу (крім випадку ліквідації підприємства, установи, організації), протягом одного року має право на укладення трудового договору у разі поворотного прийняття на роботу, якщо власник або уповноважений ним орган провадить прийняття на роботу працівників аналогічної кваліфікації.

Переважне право на укладення трудового договору у разі поворотного прийняття на роботу надається особам, зазначеним у статті 42 цього Кодексу, та в інших випадках, передбачених колективним договором.

Умови відновлення соціально-побутових пільг, які працівники мали до вивільнення, визначаються колективним договором.

13. У статті 43:

у частині першій цифри «1^1» замінити цифрою «2»;

доповнити статтю після частини другої новою частиною такого змісту:

«Власник або уповноважений ним орган має право розірвати трудовий договір не пізніш як через місяць з дня одержання згоди профспілкового органу»;

у зв'язку з цим частину третю вважати частиною четвертою.

14. В абзаці дев'ятому частини першої статті 43^1 слова «державного або громадського майна» замінити словами «майна власника».

15. У статті 44: слова і цифри «пункті 6 статті 36 та пунктах 1, 1^1, 2 і 6 статті 40» замінити словами і цифрами «пункті 6 статті 36 та пунктах 1, 2 і 6 статті 40»;

після слів «на військову службу» доповнити словами «направлення на альтернативну (невійськову) службу».

16. Статті 45 і 46 викласти у такій редакції:

«Стаття 45. Розірвання трудового договору на вимогу профспілкового чи іншого уповноваженого на представництво трудовим колективом органу

На вимогу профспілкового органу, який за дорученням трудового колективу підписав колективний договір, власник або уповноважений ним орган повинен розірвати трудовий договір (контракт) з керівником або усунути його із займаної посади, якщо він порушує законодавство про працю і не виконує зобов'язань за колективним договором.

У разі, коли колективний договір підписав інший уповноважений на представництво орган, трудовий договір з керівником, який не виконав зобов'язань за колективним договором, має бути розірвано на вимогу цього органу.

Якщо власник або уповноважений ним орган, або працівник, щодо якого пред'явлено вимогу про розірвання договору не згодні з цією вимогою, вони можуть оскаржити її до суду у двотижневий строк. У цьому разі виконання вимоги про розірвання трудового договору зупиняється до винесення судом рішення.

Стаття 46. Відсторонення від роботи

Відсторонення працівників від роботи власником або уповноваженим ним органом допускається у разі: появи на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння; відмови або ухилення від обов'язкових медичних оглядів, навчання інструктажу і перевірки знань з охорони праці та протипожежної охорони; в інших випадках, передбачених законодавством».

17. Частину другу статті 119 викласти у такій редакції:

«Працівникам, які залучаються до виконання обов'язків, передбачених законами України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» і «Про альтернативну (невійськову) службу», надаються гарантії та пільги відповідно до цих законів».

18. У частині четвертій статті 120 слова «чи громадського заклику» та «Союзу РСР» виключити.

19. У статті 199 слова «громадські організації» виключити.

20. Доповнити частину другу статті 232 після пункту 4 новим пунктом такого змісту:

«5) працівників, яким надано право поворотного прийняття на роботу»;

у зв'язку з цим пункт 5 вважати пунктом 6.

21. Доповнити Кодекс статтями 240^1 і 241^1 такого змісту:

«Стаття 240^1. Прийняття рішень органом, що розглядає трудові спори, у разі неможливості поновлення працівника на роботі внаслідок припинення діяльності підприємства, установи, організації

У разі, коли працівника звільнено без законної підстави або з порушенням встановленого порядку, але поновлення його на попередній роботі неможливе внаслідок ліквідації підприємства, установи, організації, орган, який розглядає трудовий спір, зобов'язує ліквідаційну комісію або власника (орган, уповноважений управляти майном ліквідованого підприємства, установи, організації, а у відповідних випадках — правонаступника), виплатити працівникові заробітну плату за весь час вимушеного прогулу. Одночасно орган, який розглядає трудовий спір, визнає працівника таким, якого було звільнено за пунктом 1 статті 40 цього Кодексу. На такого працівника поширюються пільги і компенсації, передбачені статтею 49^3 цього Кодексу для вивільнюваних працівників, а його зайнятість забезпечується відповідно до Закону України «Про зайнятість населення».

Стаття 241^1. Обчислення строків передбачених цим Кодексом

Строки виникнення і припинення трудових прав та обов'язків обчислюються роками, місяцями, тижнями і днями.

Строк, обчислюваний роками, закінчується у відповідні місяць і число останнього року строку.

Строк, обчислюваний місяцями, закінчується у відповідне число останнього місяця строку. Якщо кінець строку, обчислюваного місяцями, припадає на такий місяць, що відповідного числа не має, то строк закінчується в останній день цього місяця.

Строк, обчислюваний тижнями, закінчується у відповідний день тижня.

Коли строки визначаються днями, то їх обчислюють з дня, наступного після того дня, з якого починається строк. Якщо останній день строку припадає на святковий, вихідний або неробочий день, то днем закінчення строку вважається найближчий робочий день».

22. У тексті Кодексу посилання «народний суд» в усіх відмінках замінити посиланням «суд» у відповідних відмінках.

ІІ. Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л.КУЧМА.

м.Київ, 19 січня 1995 року.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Постанови Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести до Постанови Верховної Ради України від 17 червня 1992 року «Про право власності на окремі види майна» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 35, ст.517; 1993 р., № 22, ст.233; 1994 р., № 34, ст.322) такі зміни і доповнення:

1. У Переліку видів майна, що не може перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України (додаток № 1):

доповнити Перелік пунктом 8 такого змісту:

«8. Електрошокові пристрої та спеціальні засоби, що застосовуються правоохоронними органами, крім газових пістолетів і револьверів та патронів до них, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії»;

у пункті 1 слова «крім мисливської зброї, зазначеної в додатку № 2, і боєприпасів до неї» замінити словами «крім мисливської і пневматичної зброї, зазначеної в додатку № 2, і боєприпасів до неї».

2. Доповнити пункт «а» Спеціального порядку набуття права власності громадянами на окремі види майна (додаток № 2) абзацом четвертим такого змісту:

«на холодну зброю та пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду — органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 18-річного віку».

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м.Київ,
24 січня 1995 року.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про хід виконання Постанови Верховної Ради України від 18 листопада 1994 року «Про постанову Кабінету Міністрів України №733 від 21 жовтня 1994 року «Про ціноутворення в умовах реформування економіки»

Верховна Рада України заслухала інформацію Першого віце-прем'єр-міністра України В.Пинзеника про виконання Постанови Верховної Ради України від 18 листопада 1994 року «Про постанову Кабінету Міністрів України №.733 від 21 жовтня 1994 року «Про ціноутворення в умовах реформування економіки» і відмічає, що Кабінет Міністрів України:

не забезпечив достатнього підвищення рівня купівельної спроможності населення під час проведення політики лібералізації цін, про що свідчить погіршення співвідношення зростання грошових доходів і цін;

не подав на розгляд Верховної Ради України проект нормативного акта щодо механізму індексації грошових доходів населення у зв'язку з підвищенням цін та механізму індексації вкладів населення в установах Ощадбанку України за станом на 1 січня 1992 року;

відповідно до Постанови Верховної Ради України від 19 жовтня 1994 року «Про доповідь Президента України «Про основні засади економічної та соціальної політики» не вніс проекти загальнодержавних програм;

не вніс у встановлений термін проект Закону України про внесення змін до Закону Української РСР «Про ціни і ціноутворення».

Індекс споживчих цін в Україні за листопад-грудень 1994 року становив 195,4 проц., при цьому рівень реальних грошових доходів населення знизився на 7,3 проц., а середньої реальної заробітної плати — на 30,3 процента.

Це призвело до того, що продовжує руйнуватися споживчий ринок в республіці, знижується мотивація до продуктивної праці, рівень життя все більшої кількості населення не досягає межі малозабезпеченості.

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Визнати хід виконання Постанови Верховної Ради України від 18 листопада 1994 року «Про постанову Кабінету Міністрів України №.733 від 21 жовтня 1994 року «Про ціноутворення в умовах реформування економіки» незадовільним.

2. Заборонити Кабінету Міністрів України, Уряду Автономної Республіки Крим, виконавчим комітетам обласних, Київської і Севастопольської міських Рад народних депутатів прийняття рішень, що призводять до підвищення цін без здійснення упереджувальних заходів щодо соціального захисту населення, в тому числі адресної допомоги малозабезпеченим громадянам.

3. Кабінету Міністрів України розробити дійову систему компенсаційних заходів соціального захисту населення.

4. Кабінету Міністрів України до 15 лютого 1995 року подати на розгляд Верховної Ради України звіт уряду про свою діяльність у 1994 році, який повинен включати інформацію про динаміку змін обсягів виробництва в натуральному виразі за 1994 рік, динаміку обсягів продажу товарів у порівняних цінах, динаміку експорту-імпорту, динаміку рентабельності підприємств по галузях, динаміку довгострокових кредитів та процентних ставок, середню швидкість оборотності обігових коштів, темпи інфляції поквартально, програму виходу економіки з кризового стану, спрямовану на захист виробника. Внести на розгляд Верховної Ради України концепцію податкової політики.

5. Кабінету Міністрів України переглянути цінову політику та внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін та доповнень до Закону Української РСР «Про ціни та ціноутворення».

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

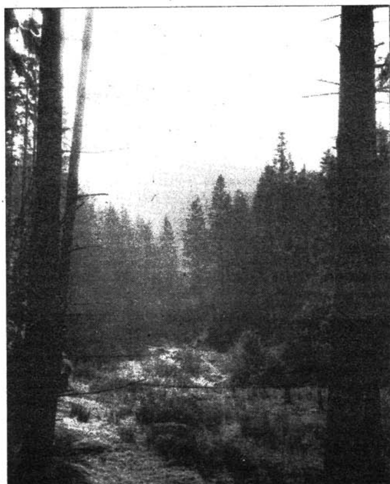
м.Київ, 9 лютого 1995 року.

Полеміка

Андрій БОБКО, начальник підвідділу лісового господарства Мінекономіки України

ВИКРИВЛЕНА ІСТИНА

В ГАЗЕТІ «Голос України» від 28.12.94 надрукована стаття «Істина дорожча» керівників управління лісового господарства Закарпатської області І. Федурця, І. Печер, В. Кічура, котрі повністю заперечують положення, викладені мною в цій же газеті від 19.10.94 в статті «Ліс усім друг. Та істина дорожча».

З опонентами можна погодитися лише в тому, що зростання інтенсивності експлуатації лісів не відбудеться доти, доки користування лісовими землями буде безплатним, доки лісогосподарська діяльність фінансуватиметься виключно з державного бюджету. На жаль, опоненти навіть не з'ясовують до кінця, на якому рівні і хто визначає нормативний відпуск деревини з головного користування. Посилання на надмірні рубки у 50-ті роки ні про що не говорить. У порівнянні з 1960 роком площа вкритих лісом земель у Карпатському регіоні зросла на 12 відсотків, у Закарпатській області — на 9,2. Поліпшились інші лісівничо-екологічні показники. Сучасний середній вік лісостанів у межах економічно вагомих лісоутворюючих порід уже тепер теоретично і практично дає можливість перейти до рівномірного користування деревиною, організувати цільові господарські секції. Саме така програма вкрай потрібна області.

«... Нормативно відпущені обсяги деревини, — пишуть автори, — починаючи з 1991 року, в області не освоюються. А причини ті самі — відсутність технології заготівель та транспортування деревини з гір. Катастрофічно мало лісових доріг». Але термін «освоєння лісосічного фонду» та «нормативно відпущені обсяги деревини» — не синоніми. Заготівля і вивезення деревини від усіх видів рубки, в т.ч. розробка та вдосконалення відповідних технологій — це проблема лісозаготівельників. А опоненти намагаються вирішувати їх за рахунок державного фінансування, втручаючись тим самим в управління господарською діяльністю підприємств. Вони уже підпорядкували собі підписання лісорубкових квитків.

СКОРОЧЕННЯ обсягів рубок догляду змусять повніше освоювати нормований відпуск деревини з головного користування.

Цим державний орган управління лісами бере на себе всю відповідальність за недоліки і порушення лісівничих норм і правил, справді поширених у лісах області.

Шановні керівники обласного управління лісами зовсім не порушують питання про будь-яке скорочення бюджетних витрат на ведення лісового та мисливського господарства, хоч добре знають, що без рубок догляду можна обійтись, і ліси успішно ростимуть і розвиватимуться. Скорочення обсягів цих рубок змусить будь-якого користувача повніше освоювати нормований відпуск деревини з головного користування, в т.ч. впроваджувати поступово вибіркові госпрозрахункові рубки, будувати шляхи, вдосконалювати технологію лісозаготівель і транспортування.

Та авторам не до цього: « Все, що можна було взяти, вже взято, і навіть з нарізки лісосік майбутніх років. Далі, без будівництва доріг і технологічного забезпечення лісоексплуатації, можна прогнозувати не збільшення, а зменшення обсягів рубок сироростучого лісу». Красномовне визнання! Справді, для бюджетних структур господарської діяльності, майбутніх держлісгоспів, навіщо ця морока, навіщо турботи про пошук техніки і технічних засобів, енергоносіїв, робочої сили тощо?

Зворушує занепокоєність авторів тим, «... що нині акціонери—лісокомплекси безцеремонно користуються державними коштами, що їх виділяє держбюджет на утримання лісових «слуг» та ведення лісового господарства», а також тим, що «... власник отримує безкоштовно деревину від рубок проміжного користування». Певно, шановні лісівники неуважно читали мої статті, бо саме це я вважаю явищем ненормальним, економічно невиправданим і збитковим для державної економіки. На жаль, воно поширене не тільки в Карпатському регіоні. А автори статті мають усі економічні та організаційні важелі для боротьби з марнотратством. Саме їм підвладне суттєве обмеження рубок проміжного користування і скорочення бюджетних витрат за рахунок цього. Останні давно перетворились на відповідні прийоми поступово вибіркових рубок. Між іншим, про їх поширення в Карпатському регіоні мої опоненти написали по кілька статей у різних виданнях. Звичайно, це явище суперечить лісівничим нормам і природі лісів, завдає непоправної шкоди лісовій екології, але залишається «непоміченим» навіть з боку вчених УкрНДІЛГА І. Патлая, В. Ткача, А. Торосова, М. Попкова, П. Вакулюка, які також негативно відгукнулись на мої публікації, попередньо узгодивши позицію з Мінлісгоспом України.

Отже, стає очевидним, що варіант державного управління лісами, який почав складатися в Карпатському регіоні з 1992 року, тобто після утворення обласних управлінь лісового господарства, в поєднанні з мережею органів державного управління в галузі охорони природи, для державної економіки теоретично є ефективнішим і мав би розроблятись та вдосконалюватись залежно від конкретних економічних вимог.

Тепер щодо етичних проблем. Звинувачення мене в непослідовності щодо лісового господарства є безпідставне, бо я ніколи не виступав за ототожнення таких лісівних визначень, як «господарська частина» і «категорія лісу», «господарська секція» і «порода». Заперечував і заперечую необхідність поділу лісів на дрібні категорії, доцільність поділу лісостанів за віковими групами замість класів, що призводить тільки до ускладнення робіт з обліку лісів, а також до «розпливання» основ організації та розвитку лісового господарства і лісокористування. Тепер, здається, і Мінлісгосп України підтримує ці напрями, можливо, частково. Так, перший заступник міністра лісового господарства В. Брежнєв у співавторстві з М. Попковим у статті «Лісове право — підвалини нових економічних відносин» (Лісовий журнал, 1994, № 5, стор. 3) пишуть: «На наш погляд, нині основою організації лісового господарства є громіздка, відірвана від практики система поділу лісів на групи і категорії, а також численні заборони та обмеження, що здебільшого суперечать природі лісу й цілям господарювання». Це — одна сторона етичної проблеми.

Інша — це практичні дії, їх логіка. Ще за часів, коли я працював у проектному інституті «Укрдіпроліс» Мінлісгоспу України (колишній Київський філіал інституту «Союздіпролісгосп»), неодноразово звертався офіційно до вищих керівників галузі з розрахунками та листами, в яких викладав свої пропозиції із зазначених проблем. Доводив, що обсяги розрахункових лісосік деяких підприємств штучно занижені, переконував, що необхідно актуалізувати розрахунки і перезатвердити обсяги розрахункових лісосік з урахуванням загальних обсягів користування деревиною, включаючи і рубки проміжного користування. Але всі пропозиції залишились без відповідей, хоч мають, безперечно важливе економічне значення. За цих умов, звичайно, я мав повне моральне право висвітлити свої погляди фахівця в іншому порядку, вбачаючи в цьому елементарний захід удосконалення галузевої системи економічного управління у відкритому суспільстві.

КАРПАТСЬКІ ліси можна і слід використовувати, доводячи відпуск деревини з одиниці виміру площі земель лісового фонду постійного користування до рівня 75–80 відсотків від середньорічного чистого приросту.

Звинувачувати мене в намірі загальмувати хід реформи в лісовому господарстві більш ніж безпідставно, і це не під силу одній людині. Для реформування галузі потрібна широка підтримка громадськості, чесна позиція вчених, а особливо — відвертість та підтримка перших керівників. Без згоди і зацікавленості останніх будь-які реформи в галузі, спрямовані на загальнодержавні інтереси замість корпоративних, неможливі.

І останнє. Опоненти, як й ініціатори відокремлення лісогосподарських структур від лісопромислових комплексів, відповідних економічних обгрунтувань, звичайно, не наводять. А мої підрахунки свідчать, що Карпатські ліси можна і слід використовувати, по можливості, найбільш інтенсивно, по-господарському, довести відпуск деревини з одиниці виміру площі земель лісового фонду постійного користування до рівня 75—80 відсотків від середньорічного чистого приросту.

Для державної і місцевої економіки доцільніше розширювати потужність лісозаготівельних організацій у багатолісних регіонах України, аніж інвестувати величезні кошти для будівництва й утримання лісопромислових підприємств у далекому Сибіру та на Крайній Півночі Росії, сприяти цим підвищенню зайнятості місцевого населення. Справжнє реформування економіки, перехід на прибуткове ведення лісівництва — це виклик часу, його слід проводити грамотно і на високому професійному рівні як на користь безпосередньо працюючих, так і держави.

Официальный представитель Горьковского завода «ПО ГАЗ» и ГП «Москвич» (АЗЛК)

Предлагает со склада в Киеве:

АВТОБУСЫ

МИКРОАВТОБУСЫ РАФ разных модификаций

КАВЗ-3976 (пассажирские и грузопассажирские) **ПАЗ-3205**

ГРУЗОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

ГАЗ-3307
ГАЗ-3302 (полуторка)

ЛЕГКОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

Москвич 2141-S
Москвич-2335 пикап (с тентом или без него)
Москвич 2126 заднеприводный "ОРБИТА"

ИЖ-2715 грузовые и грузопассажирские

Автомобили УАЗ пассажирские грузовые микроавтобусы

ГАЗ-31029
ГАЗ-31029 (51 комплектация)
ГАЗ-31022 (универсал)
ГАЗ-310240 (представительская)
ГАЗ-310212

Телефоны в Киеве:
(044) 264-74-42, 264-96-69
тел./факс 264-24-05

ТОРГОВЛЯ В РОЗНИЦУ И ОПТОМ

ПОРШНЕВЫЕ КОМПЛЕКТЫ

(гильза, поршень, кольца, палец)

к автомобильным двигателям:

КамАЗ, ЗИЛ-130, ГАЗ-53, ГАЗ-24, "Москвич"- 412

к тракторным двигателям:

СМД 18, СМД 20, СМД 22, СМД 60, Д-240

Двигатели к тракторам МТЗ, ЮМЗ: Д-243.91, Д65Н

Оптовые партии поставим в кратчайший срок своим транспортом.

Наш большой опыт в области поставок запчастей - гарантия полного удовлетворения запросов наших клиентов.

245780 Сумская обл., г. Конотоп, ул. Островского, 16,
Телефоны: (05447) 4-21-73, 4-32-76, 4-31-38
Для оплаты: р/с 467412 в ПИБ г. Конотоп, МФО 337386, АО "Госпрозрахунок"

Украинско-российское производственное предприятие

«Днепросиблес»

принимает заказы на изготовление столярных изделий из древесины хвойных пород:
— оконные блоки раздельной конструкции;
— дверные блоки филенчатые цельнодеревянные;
— плинтус, наличник, рейка, вагонка, доска пола, брус по размерам заказчика.

Реализует:
— шпалы железнодорожные широкой колеи (непропитанные) I, II, III типа;
— пиломатериалы обрезные.

Форма оплаты — предоплата, безотзывный аккредитив. Возможен бартер на продукты питания.

320070, г.Днепропетровск, пр.Карла Маркса, 60, каб.№ 529,532.
Телефоны: (0562) 45-21-32, 44-06-23, 44-16-37.
Факс (0562) 44-06-23.

Официальное представительство
СУКРЕМЕЛЬСКОГО ЧУГУНОЛИТЕЙНОГО ЗАВОДА
в Украине КРОНТИФ-КИЕВ

ПРОДАЕТ

трубы канализационные: полиэтиленовые и чугунные, ЧК-50, ЧК-100, и фасонные части к ним

Телефон: (044) 452-27-97
Факс: (044) 452-28-29

МЫ БЛИЖЕ, ЧЕМ ШВЕЙЦАРИЯ!

PAREX BANK

СПРАВКИ О ТЕКУЩИХ КУРСАХ
тел. 213534
КОДИРОВАННЫЕ СЧЕТА
тел. 210779
НАЛИЧНАЯ ВАЛЮТА ЗА БЕЗНАЛИЧНУЮ
тел. 223378
КОНВЕРТАЦИЯ ВСЕХ ВАЛЮТ
тел. 213768
МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПЛАТЕЖНЫЕ КАРТОЧКИ VISA, MASTERCARD
тел. 229533

ул. Смилшу 3, Рига LV-1522, Латвия
Тел.: (3712) 228672, 222289, 222291
Факс: 215201, 222464, 220182

Фолгат — star Authorized Dealer

Спільне українсько-німецьке підприємство

Німецький стандарт якості!

486DX-40 VLB, 4MB RAM, 260 MB HDD, SVGA 1 MB VLB, 1024x768 0.28 LR, NI $1176
486DX2-66, VLB, 4MB RAM, 420MB HDD, SVGA 1 MB VLB, 1024x768 0.28 LR, NI $1290
486DX2-80 VLB, 4MB RAM, 540 MB HDD, SVGA 1 MB VLB, 1024x768 0.28 LR, NI $1391
Pentium-90 PCI, 8MB RAM, 540 MB HDD, SVGA 1 MB, 1024x768 0.28 LR, NI $2582
Star LC-90 $154 EPSON LX-100 $199
Star LC-15 $297 EPSON LX-1050+ $345
Star SJ-144 Color $365 EPSON FX-1170 $530
Star WinType 4000 Laser $615 EPSON EPL-5200 Laser $850

А також інші принтери, сканери, комплектуючі, Multi Media
Київ, вул. Червоноармійська, 57/3, тел./факс (044) 227-51-43, 220-13-96.

КОНДИТЕРСКИЕ ИЗДЕЛИЯ оптом и мелким оптом со складов в Киеве:

конфеты, печенье, вафли, карамель, шоколад, батончики, холодок, жвачки...

Тел./факс (044) 290-02-03.

РЕАЛИЗУЕМ:

Автопогрузчики 40818, 40815, экскаваторы Э02628 на базе МТЗ, компрессоры передвижные, бетоносмесители гравитационные, катки дорожные ДУ-54, ДУ-80, автозаправочные станции, топливораздаточные колонки, КаМАЗы, прицепы ГКБ.

Тел. 435-70-77, 435-21-22.

Арбітражний суд Донецької області (м. Донецьк, 340105, бульвар Пушкіна, 34) порушив справу № 28/5-22 про банкрутство колгоспу «Серп і Молот» юридична адреса: 342994, Констянтинівський район, Донецької області, с. Тарасівка, голова Троян М. С, банківські реквізити: р/р № 400613 у Констянтинівському відділенні АК АПБ «Україна», м. Констянтинівка Донецької області, МФО 334130.

Арбітражний суд приймає заяви кредиторів і можливих санаторів упродовж місяця з дня публікації.

Со складов в Украине

СЫРЬЕ ДЛЯ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

какао-порошок, ванилин, арахис, изюм, специи

Запорожье	(0612)	65-31-66
Ивано-Франковск	(03422)	3-20-44
Киев	(044)	417-70-80
Кременчуг	(05366)	4-34-73
Луцк	(03322)	3-03-14
Мариуполь	(0629)	34-46-95
Одесса	(0482)	47-88-78
Ровно	(03622)	3-72-27
Севастополь	(0692)	57-11-27
Винница	(0432)	46-90-51
Черкассы	(0472)	42-14-38

САМЫЙ КРУПНЫЙ СКЛАД

запасных частей к болгарским погрузчикам

● около **150** наименований з/ч по каталогам "БАЛКАНКАРА"
● а также авто- и электропогрузчики:
- ДВ 1788.33 (грузоподъемность - 3 т.)
- ДВ 1621.28 (г/п - 1,25 т., работа в ж/д вагонах)
- ЕВ 818.56 (г/п - 1 т., 3-х сторонняя обработка груза)
● электротельферы г/п 0,5 - 5 т.

Постоянно в продаже:
ТЕЛЕЖКИ ГИДРАВЛИЧЕСКИЕ (2т) для магазинов, складов, баз.
Покупаем списанные погрузчики

348047, Луганск, ул. Кошевого, 32
Факс: (0642) 54-73-02 Телекс: 118028 START UX
Тел.: 54-70-72, 54-03-45, 54-01-02, 54-00-71

Фирма «Ятрань»

реализует пишущие машинки с любыми шрифтами.

Тел. (044) 412-16-70.

Вниманию руководителей транспортных организаций и частных лиц

Реализуем со склада в Чернигове:

ГАЗОБАЛЛОННОЕ ОБОРУДОВАНИЕ НА СЖАТЫЙ ГАЗ для пассажирских автобусов, автомобилей ЗИЛ, ГАЗ. В комплекте 8 ОБЛЕГЧЕННЫХ баллонов.
Прокладки под головку блока цилиндров автомобилей ГАЗ, ВАЗ, «Москвич».

Обращаться по телефону (8-046-22) 3-45-53.

В номер

● *Київ*

Що, сябри, гуляти будемо?

З 23 по 26 лютого у Білорусі відбудуться дні культури України.

Це відповідь на дні білоруської культури, що проходили у нас у 1993 році. За словами віце - прем'єр - міністра з гуманітарної політики Івана Кураса, вже складено остаточні списки тих, хто стане втіленням вітчизняної культури у дружній державі. На жаль, кількість учасників, на прохання господарів, обмежено до 200 чоловік.

Тому частина робітників культурної ниви, які виявили бажання взяти участь у заході, залишилася за бортом.

Серед тих, хто поїде до Мінська, — Євгенія Мірошниченко, Анатолій Солов'яненко, Ніна Матвієнко, квінтет «Вербена», Державний заслужений академічний ансамбль танцю, інші діячі мистецтва й колективи. Вітчизняні «зірки» дадуть концерти естрадні, камерної музики, опери та балету. Планується також організувати фестиваль українських фільмів, виставку книг, живопису, провести ряд творчих зустрічей.

Під цю акцію з держбюджету виділено 20 млрд. карбованців.

Нам досі болить Освенцім

У неділю Єврейська Рада України влаштувала у Будинку художника вечір, присвячений 50-річчю визволення Освенціма. На зібранні демонструвалися фотоматеріали, виступали колишні в'язні.

Від духовного до насущного

Минулої суботи столичний Будинок художника повнився дитячим дзвінкоголоссям. Були тут і дорослі. А привело їх сюди бажання ознайомитися із сучасним монументальним стінописом. Художник-монументаліст Г. Зубченко зустрілася з учасниками клубу «Юний художник». Органічно вплівся у канву вечора виступ натуропата, відомого проповідника здоров'я Миколи Кошмака.

● *Суми*

Релігійно-лінгвістичний десант

До Сум прибула група американських учителів. Вона перебуватиме тут кілька місяців. Мета заокеанських освітян — допомогти міським жителям у вивченні англійської мови. Цю акцію організувала одна з релігійних місій. Тож американці не тільки навчатимуть мові, а й нестимуть слово Боже.

● *Одеса*

Бал у театрі короля

Одеському театру музичної комедії нещодавно присвоєно ім'я славнозвісного майстра сцени Михайла Водяного, талант якого розквітнув саме тут. У неділю, 19 лютого, сотні одеситів та гостей міста мали щасливу нагоду побувати на спектаклі «Бал на честь короля», присвяченому М.Водяному. Сценічні партнери короля оперети та молоді виконавці створили виставу, гідну пам'яті свого вчителя.

Репортаж

СУБОТА. ВЕЧІР. ХРЕЩАТИК

ЛЮБО гуляти Хрещатиком суботнього вечора. Ніхто не штовхається, поспішаючи до роботи; людський потік пливе просторими тротуарами неквапливо, поволі. Хрещатик злегка, ніжно освітлений — працює лише третина наявних ліхтарів, енергетична криза відчувається і в самому серці країни. Така, знаєте, інтимна обстановка на головній вулиці столиці. Кияни відпочивають.

Втім, розслабитися в суботу дозволяють собі не всі. Ось поважно перевіряє паспорти в гурту людей сумнівної зовнішності міліцейський патруль. Нудьгують в черзі до фірмового магазину «Бенеттон» обтяжені зайвими доларами громадяни. А нижче...

...Підземний перехід коло ЦУМу, натовп людей. Весело, перед натовпом завмер в неприродній позі хтось — чи то мім, чи то клоун, перед ним — скринька для грошей. Обличчя чудернацьке розфарбоване, на артистові явно реквізитний, з якогось театру, фрак; кине котрийсь глядач до скриньки грошика — тоді стрепенеться мім і, на превелику втіху присутніх, займе іншу позу і зобразить новий божевільний вираз на розмальованій фізіономії. І знову застигне — до наступного «внеску». Глядачі сміються. Перехожі похилого віку промовисто крутять пальцем біля скроні. Молодь ще кидає гроші...

Отже: Хрещатик, чудовий суботній вечір, громадяни заробляють собі на життя. Хто як уміє. Швидко і професійно миють машини біля Бессарабського ринку спритні хлопчаки; під «Центральним» гастрономом перепродають білі батони бабусі; у самому гастрономі поруч із горілчаним відділом «стріляють» на пляшку кілька алкашів; біля численних пунктів обміну валют — кількоро міняйл... Район головпошти — традиційне місце вечірніх пошуків кохання чорнявими гостями з далеких спекотних країн. Ось стоять троє, домовляються з юними створіннями: дівчата гарні — іноземці «цвітуть»... Метрів за триста ще одне давнє місце «інтернаціональної дружби», готель «Дніпро» — ну, там іномарки коло дверей, швейцари, сутенери, шикарні клієнти... Коротше — все складно.

А нижче під напівтемним майданом Незалежності — гомінка «труба», найбільший і дуже популярний в місті підземний перехід. Тут є все.

Художники-портретисти — стоять в рядок:

— Сідайте... сідайте... сідайте...

Ви, звісно:

— Скільки коштує?

— Ну, п'ятсот тисяч простий, сімсот — в кольорі...

Ви:

— Гм...

— Та за менше ніхто не напише... (І тут-таки тиха порада: «Коли менше проситимуть — то халтурники...»)

«Труба» — наче бджолиний вулик. Як тут співають. І сперечаються про політику. І п'ють каву. І просять милостиню. Просять для себе і бездомних тварин — разом із тими ж тваринами. Підходить міліціонер: «З собаками тут не положено...» У відповідь — обурення, купа «адвокатів», бабусі, що співчувають. Міліція йде ні з чим...

Зате зверху — тиша, мало автомобілів. Освітлені кав'ярні в «Пасажі». Темний, якийсь холодний готель «Хрещатик». А напроти — тепліше, справжнісінька «забігайлівка» з дуже оригінальною назвою — «Кафе». Колись тут продавали найдешевші в Києві бульйон та смачні булочки до нього, і тому «Кафе» дуже любили бомжі та студенти. Тепер все подорожчало, але люди йдуть і йдуть. Бо тут — «на розлив», і працює допізна.

Ось так зараз на Хрещатику. Чудно. Хоч і не обрамлений він листям каштанів. Все одно... Не поспішайте ввечері на цій вулиці — прогуляйтеся. Тут тоді чудове свіже повітря...

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Зв'язок

ЯКА РАДІСТЬ! АЛЕ ДЛЯ КОГО?

1994 року в Україні введено в дію 302,5 тисячі телефонних номерів, побудовано 10 міжміських АТС, проведено 1080 км міжміських телефонних ліній, повідомив на засіданні колегії Мінзв'язку України за підсумками 1994 року міністр зв'язку Олег Проживальський.

Він повідомив, що Україна на сьогодні має прямий телефонний зв'язок зі 195 країнами світу. Проте, зазначив міністр зв'язку, обсяг телефонних розмов із зарубіжними країнами в 1994 році скоротився на 25 відсотків.

Минулого року підприємства Мінзв'язку України отримали 6,5 трлн.крб. прибутку.

Виставки

Охорона — справа техніки

У Національному виставочному центрі — міжнародна виставка «Охорона-95». Захист банків та офісів від зазіхань іззовні — проблема нині актуальна. Тому й інтерес, виявлений до експонатів: засобів протипожежного захисту, систем телевізійного стеження, охоронної сигналізації — з боку правоохоронних органів, банківських структур, подиву не викликає.

Особлива повага — до охоронних автомобілів. А один з них — спеціалізований броневтомобіль для перевезення цінностей та інкасації, представлений німецькими виробниками, вже одержав київську прописку. Його придбав за 130 000 марок столичний банк, представники якого забажали лишитися невідомими.

Валерій ДРУЖЕНКО.

Зсув утихомирився

ЯК УЖЕ повідомляв «ГУ», в Чернівцях на початку лютого, внаслідок деформації грунтів на одному з крутосхилів було зруйновано житлові будинки, завдано шкоди промисловим підприємствам, лікувальним закладам, установам, що розташовані у цій зоні.

Влада, якій треба віддати належне, оперативно відселила потерпілих та евакуювала лікарню. Людям, що залишилися без помешкань, надано нові квартири.

На небезпечному крутосхилі провадяться роботи щодо його укріплення.

— Завдяки комплексу заходів зсув удалося втихомирити, — поінформував голова Чернівецької міськради Микола Федорук.

Презентації

«ЗНАННЯ» НЕ НОСЯТЬ ЗА ПЛЕЧИМА

ЙДЕТЬСЯ, в даному разі, про Товариство «Знання», котре й у благополучні часи не сиділо на плечах у держави, само собі заробляло гроші лекціями та іншого роду просвітництвом. Тепер заробляти стало важче, але «Знання» вірне своїм принципам.

У Товаристві відбулася презентація двох перших книжок нової серії «Українська ідея» — «Перші речники» та «Постаті на тлі революції». Це нариси, присвячені понад двом десяткам найпомітніших постатей в історії нашого державотворення, починаючи від Хмельницького. Більшість з них, як кажуть, «на слуху», але чи всі знають, чим, скажімо, відрізняється Іван Мазепа, гетьман, від Ісаака Мазепи — прем'єр-міністра УНР?

Як вдалося видати? Випустили кілька популярних «лічебників», книгу «Для мужчин після сорока» — а на виручені кошти придбали папір... На черзі — випуск ще двох книг з цієї серії, вони присвячені таким діячам українства як Липинський, Шептицький, Шухевич та інші.

А ще «Знання» збирається видати оригінальний довідник для ветеранів війни та праці, це буде перша спроба зібрати всю інформацію про пільги й послуги, якими ця категорія людей може користуватися. Товариство, чи не вперше у своїй історії, звернулося за допомогою до районних Рад та банків — з проханням дотувати це видання. Якщо поміч надійде — ветерани одержать книгу безкоштовно, як подарунок до 50-річчя Перемоги.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Проблема

І ПОГЛЯД СУМНИХ ОЧЕЙ...

ЩОВЕЧОРА поспішаю додому, де на мене чекає сімейний затишок, тепла мамина вечеря. Перетинаю довгий підземний перехід, не помічаючи продавців квітів і газет, самодіяльних музикантів і піснярів.

Та раптом зупиняюсь: біля стіни стоїть старенька сухенька бабуся. Дістаю гаманець, кладу кілька тисяч карбованців, а у відповідь тихе «дякую» і... пронизливий погляд сумних очей.

Наступного вечора знову зустрічаю її. Грошей у мене немає, але є цукерки. Висипаю повну жменю, нехай старенька поласує з чаєм.

Напередодні Різдва купую тістечка, печиво, хочу пригостити бабусю, але, на жаль, її немає. Не з'явилася вона й досі. Сподіваюся, що з нею все гаразд.

Як сталося, що ця старенька, років вісімдесяти, жінка змушена стояти і просити на шматок хліба? Невже держава не в змозі подбати про неї і таких, як вона?

По відповідь звертаюся до начальника відділу пенсій управління соціального захисту населення Київського міськвиконкому Надії ТИМОШЕНКО.

— Органами соціального захисту населення, — говорить Н.Тимошенко, — виплачується киянам понад 480 тисяч пенсій і близько 50 тисяч допомог малозабезпеченим громадянам, самотнім та багатодітним матерям і дітям-інвалідам, що становить 600 млрд.крб. на місяць, або 3,5 трильйона крб. за минулий рік.

Однак якими б значними ці суми не були, вони не можуть задовольнити навіть мінімальні потреби конкретної людини. Бо одноразова матеріальна допомога за минулий рік становила 300 тисяч крб., доплата на хліб — 60, а мінімальна пенсія — 288 тисяч.

Нині в Києві проживає майже 30 тисяч самотніх громадян похилого віку, 12 тисяч із них охоплені надомною формою обслуговування, тобто соціальні працівники приносять їм додому хліб, молоко, ліки, а малозабезпеченим громадянам — безкоштовні обіди. Крім цього, платять за комунальні послуги, виконують хатню роботу.

— Нині проблем із поселенням самотніх громадян в інтернати немає, — додає заступник начальника відділу обслуговування інвалідів і ветеранів праці ОЛЬГА ГУЛЕНКО. — Усім, хто потребує нашої допомоги або бажає перейти на постійне чи тимчасове проживання в будинки-інтернати, потрібно лише звернутися до районних відділів соціального захисту населення.

У 5 київських будинках-інтернатах для інвалідів та старих на повному державному утриманні проживає 1755 чоловік, яких обслуговує 950 працівників.

Із 337 чоловік, що протягом минулого року перейшли на проживання в інтернатні заклади столиці, лише половина дійсно самотні, решта має близьких чи далеких родичів, які, перш ніж здати старих на утримання держави, не забули заволодіти їхнім житлом.

Хтось може зауважити мені, що, мовляв, різні бувають сімейні обставини і що у всьому цивілізованому світі люди користуються послугами служб соціального захисту населення.

Так, користуються, але, як правило, за певну платню. Причому умови проживання в таких закладах залежать від розмірів платні.

У нас же все виходить навпаки: державу двічі обдурюють. Вперше, коли на житлоплощу громадянина похилого віку прописуються його родичі чи просто сторонні люди, так звані опікуни — нібито з метою догляду за старою людиною, а вдруге — коли через деякий час таких бабусю чи дідуся віддають до інтернату.

А працівники органів соцзахисту населення змушені видавати таким, з дозволу сказати, «родичам» путівки до інтернатних установ на їхніх батьків. Бо немає закону, який це питання регулював би.

Олеся ОЛЕНИЦЬКА.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У номер!

• *Хмельницький*

Шикуйсь, подружжя фронтове!

Обласна Рада ветеранів, гарнізонний Будинок офіцерів та міське управління соціального захисту населення провели оригінальне свято — «Золоте весілля» для фронтовиків, що прожили в парі більше 50 років. За урочисті столи сіли 63 пари, біля яких виголошував щирі здравиці та побажання тамада і «весільний староста» — депутат облради і начальник управління Іван Федоров, бо, як він вважає, літні молодята є цвітом, славою і гордістю міста.

Михайло ВАСИЛАШКО.

• *Кіровоградська область*

Школа з перспективою

Радісна подія відбулася в житті дітлахів села Голубієвичі Компаніївського району Кіровоградської області, куди переселено родини із зони Чорнобильської АЕС.

Гостинно прийняла учнів нова середня школа. Сучасну споруду зведено з розрахунком на розвиток села — отже, на збільшення числа учнів.

На знімку: розділити радість місцевих дітей приїхали їхні ровесники з районного центру Компаніївка, з якими діти чорнобильців раніше навчалися в райцентрівській школі.

• *Ужгород*

Запрограмовані «зайці»

З ініціативи міськради в обласному центрі почали курсувати два автобуси, які підвозять учнів до шкіл безкоштовно.Таке рішення викликане насамперед черговим подорожчанням квитків, що далеко не по кишені багатьом батькам. Місцева влада водночас сподівається, що з цим кроком поменшає «зайців» — підлітків на рейсових маршрутах. Хоч, як запевняють керівники АТП та водії автобусів, бажаючих скористатися безкоштовними послугами не бракує і серед дорослого населення Ужгорода.

Микола ГОРВАТ.

Правління Національного банку України висловлює глибоке співчуття заступникові керуючого справами Національного банку України Доценку І. П. у зв'язку з тяжкою втратою — смертю його матері

Клавдії Петрівни.

Туга за минулим щезне. Якщо буде достаток

Соцопитування

ПОЗИТИВНЕ ставлення до впровадження економічних реформ — стабільна риса громадської думки столиці. Це вкотре підтвердило соціологічне опитування киян, проведене наприкінці січня «Демократичними ініціативами».

Повернути економіку до того стану, в якому вона перебувала до перебудови, бажало б лише 17 відсотків, а 13 відсотків підтримують планово-державний розвиток економіки. Крім цього, більшість опитаних висловилася не стільки за соціально орієнтований ринок (25 відсотків), скільки за вільний розвиток ринкових відносин (41 відсоток).

Водночас щодо темпів економічних перетворень думки киян розділилися: 32 відсотки наполягають на швидкому і цілковитому переході до ринку, а 39 — підтримують поступові обережні зміни.

Основний чинник, що визначає ставлення до економічних реформ, це, безумовно, вік опитаних. Саме наймолодші (18—20-річні) обстоюють швидкий і радикальний перехід до ринку — 52 відсотки. Серед 21—30-річних таких виявилося 48 відсотків. Решта вважає, що до ринку просуватися слід обережно, поступово.

Як показало січневе опитування, туга киян за соціалізмом починається тоді, коли бракує грошей на харчування. У групі заможних опитаних, які можуть усе собі дозволити, 75 відсотків висловилися за капіталізм і жоден — за соціалізм. У групі тих, кому загалом грошей вистачає, 48 відсотків схильні до капіталістичного устрою і лише 23 — до соціалістичного. У групі тих, хто ледь дотягує від зарплати до зарплати, думки поділилися навпіл: по 31 відсотку як за соціалізм, так і за капіталізм. Серед зовсім збіднілої частки населення прихильників соціалізму виявилося аж 42 відсотки, а от капіталізму лише 14.

Наведені цифри свідчать, що оцінки респондентів прямо залежать від їхнього добробуту. Тож чим більшим буде наш достаток, тим меншою буде туга за минулим.

Базарний день

Ціни на основні продукти харчування на ринках України (19.02)

	Ялта	Чернівці	Черкаси	Чернігів	Київ, Лук'янівський ринок
Яловичина	260-300	170-180	160-180	170-200	280
Свинина	300-350	190-280	200-250	230-280	280-300
Кури	500-600	240-250	200-250	140-400	600-700
Сало	240	—	140-160	140-170	140
Яйця (десяток)	120-130	80-100	100-110	90-100	100
Олія (1л.)	150	120	90	—	130-140
Масло вершкове	600-650	540	500-560	500-600	500
Сметана	300	150	120-150	130-160	180-200
Сир жирний	400	60-80	130-140	160	180-200
Картопля	60-80	25-30	20-35	20	25-30
Часник	200-250	110-120	180-200	160	—
Морква	60-80	30-40	25-30	20	25-30
Цибуля	70-100	50-60	20-25	33	50
Яблука	250-500	60-80	80-100	80	100-120

Рівень добробуту

Якщо коштів вистачає тільки на хліб та воду

Аналіз неплатежів за житло показав, що в Запорізькій області 1991 року не платили за житло та квартирні послуги 14 відсотків населення, 1992 році — 18, у 1993 році — 19, у 1994 — 25, а нині вже приблизно 40 відсотків. Борг населення за житло складає сьогодні 1325 млрд карбованців.

Вдарили цінами по нервах!

Федерація профспілок Черкащини провела в найбільшому палаці культури обласного центру зібрання свого активу, назвавши його зборами протесту проти чергового цінового удару «по кишенях і нервах» населення.

Сьогодні середня зарплата в промисловості області становить 900 тисяч карбованців, в сільському господарстві — ще менше. Хіба про це не знають урядовці, приймаючи безглузді рішення про підвищення цін і тарифів? — запитували оратори. Дії уряду присутні на зборах назвали злочином, геноцидом проти свого народу.

Обласні збори направили Президентові України, Верховній Раді і Кабінету міністрів резолюцію з вимогою негайно зупинити дії пунктів № 4-6 постанови Кабінету міністрів № 733 щодо введення нових тарифів на комунальні послуги і транспорт доти, доки не буде встановлено реальну межу малозабезпеченості і відповідну до цього мінімальну заробітну плату.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

Так було: мерзни та плати

Відтепер кримчани не будуть платити за теплопостачання в разі його «неякісності». Цей термін впроваджено розпорядженням уряду Криму й відповідним положенням, за яким розмір місячних платежів населення за неякісне опалення житлового фонду меншає за рахунок застосування коефіцієнта якості, який підвищує норму опалення (Кяо). Останній визначають представники житлово-експлуатаційних організацій шляхом ділення фактичного об'єму витрати палива на нормативний та вбивають у відповідному акті. Нове положення розроблено фахівцями держкомітету Криму з житлово-комунального господарства. Раніше кримчани оплачували послуги з теплопостачання незалежно від того, теплі чи ні батареї в будинках та квартирах і чи є гаряча вода.

Подія-Іпринда.

Сімферополь.

Надія вмирає останньою

У першому колі чемпіонату України серед команд вищої ліги футболісти львівських «Карпат» відверто розчарували своїх уболівальників. Їх дедалі менше приходить на стадіон «Україна». На далеких підступах до фіналу Кубка України львів'яни змушені були викинути «білий прапор», програвши сімферопольській «Таврії». І все ж можна констатувати, що найгірші часи позаду. Надії на краще пов'язані передусім з появою нового президента клубу Романа Гірника. У минулому знаний футболіст непогано проявив себе і на комерційній ниві. Хоча йому аж ніяк не позаздриш.

Значно змінився контингент працівників клубу, керівництво команди. Інші тепер і члени АТ СК «Карпати». Зокрема, начальником команди став Габор Вайда, віце-президентом клубу — Ігор Кульчицький. Вони — люди футбольні, і можна не сумніватися: користь принесуть. А от у депутатському корпусі Львова мало уболівальників «Карпат». Попереднє акціонерне товариство СК «Карпати» (Львів) мало певні пільги в оподаткуванні, які були узаконені на сесії міської Ради. Нині цих пільг немає, бо депутати ніяк не скажуть своє вагоме слово. Тому і спонсори не поспішають підставляти плече. Основне джерело прибутків клубу — дотації від промтоварного ринку на стадіоні «Україна».

Щодо змін у самій команді, то вже вирішено питання про перехід сюди Андрія Василитчука. До речі, вихованця львівського футболу. Два мільярди карбованців уже переказано на рахунок тернопільської «Ниви». Гратиме за «Карпати» і Олександр Бондарчук із чортківського «Кристалу», який свого часу виступав за львівські команди. Відрадно, що після серйозних травм за індивідуальним графіком почали тренування Андрій Шулятицький та Ігор Гнатів.

Не обійшлося і без втрат. Сергія Амілехіна призвано на дійсну військову службу... до київського «Динамо». А поява Сергія Доценка у донецькому «Шахтарі» була несподіваною для тренерів «Карпат». Адже цей захисник продовжив контракт зі львівською командою ще на два з половиною роки. Керівництво сподівається принаймні на належну в таких випадках компенсацію.

У ці дні «Карпати» перебувають на тренувальному зборі в Болгарії, де планують зіграти 4—5 контрольних матчів. У їхньому активі сьогодні — перемога над дрогобицькою «Галичиною» (1:0), луцькою «Волинню» (2:1), польською командою «Люблінянка» (5:0). Головний тренер «Карпат» Мирон Маркевич створив досить боєздатний ансамбль, у якому не бракує лідерів. І це дає підстави сподіватися, що львівські футболісти все ж піднімуться в турнірній таблиці. Принаймні шосте місце, як зазначив Роман Гірник, повинно стати нормою.

Василь МИХАЙЛОВ.

Львів.

Змагаються за мільярд

Саме мільярд карбованців — призовий фонд футбольного турніру, який стартував минулої п'ятниці у місті корабелів Миколаєві. Учасники, серед них представники вищої та першої ліг, а ще — молодіжна збірна, яку очолює Віктор Колотов, розбиті на дві підгрупи. Пропонуємо результати перших зустрічей:

СК «Миколаїв-1» — збірна молодіжна — 0:0, «Торпедо» (Запоріжжя) — «Зірка-Нібас» (Кіровоград) — 0:0, «Кремінь» (Кременчук) — «Металург» (Запоріжжя) — 3:1 (у цій зустрічі до 75-ї хвилини 1:0 вели запорізькі футболісти, але завершальна 15-хвилинка була на боці кременчутців), «Поліграфтехніка» (Олександрія) — «Кривбас» (Кривий Ріг) — 2:0, СК «Миколаїв-1» — «Торпедо» — 0:0, «Зірка-Нібас» — «Хімік» (Житомир) — 2:1.

Микола БАРАНОВ.

Миколаїв.

***

Хокей. Регулярний чемпіонат МХЛ. «Сокіл» (Київ) — «Тівалі» (Мінськ) — 2:2 (0:0, 0:0, 2:2, 0:0). 0:1 Скабелка, 44, 1:1 Савицький, 54, 2:1 Савицький, 58, 2:2 Панков, 59.

Баскетбол. Чемпіонат країни, вища ліга. Чоловіки. ЦСК «Меркурій» — «Київ-Баскет» — 85:107, 93:100, «Азовмаш» — «БІПА-Мода» — 105:139, 107:134, СК «Миколаїв» — «Шахтар-АСКО» — 108:99, 104:97.

На європейському рівні

перевіряли себе минулих вихідних у Києві юні тенісистки

Зимові Кубки Європи серед юнаків та дівчат «14 і молодші» почали проводитися з 1981 року. У нинішніх змаганнях на старт вийшло 26 збірних. Учасники розбиті на чотири зони: Рончін (Франція), Піно-Торінезе (Італія), Київ (Україна) та Велдховен (Нідерланди).

У київській зоні змагалися збірні Росії, Румунії, Білорусі, Австрії, Молдови, Литви та України. Нашу країну представляли киянки Настя Пономаренко, Катерина Макаренко та Ганна Комарова на чолі з капітаном Михайлом Євсеєвим.

У першому матчі наші дівчатка досить легко перегрaли литовок — 3:0 (Білорусь — Австрія — 2:1, Румунія — Молдова — 3:0). А от у півфіналі поступилися росіянкам, які в перший день були вихідні завдяки високому рейтингу — 0:3. Хоча в кожній з трьох зустрічей ішла рівна боротьба.

У фіналі збірна Росії перемогла команду Румунії — 3:0. Саме ці колективи гратимуть у фінальній частині, яку призначено на 3—5 березня. І пройде вона у французькому місті Кур'єр.

Спонсорами київських змагань були фірми «Утел», «Кока-кола», «Інтертранс», «Фуджі-спорт» та Дніпросервісбанк. А офіційним м'ячем турніру був «Про КЕННЕКС».

Влітку, а конкретніше наприкінці червня, Київ прийматиме зональний турнір літнього Кубка Європи для дівчат цієї ж вікової групи.

Від президента Федерації тенісу України Германа Беньямінова ми дізналися, що доросла чоловіча команда нашої держави 28—30 квітня в Мінську гратиме матч Кубка Девіса з білорусами. Дуже хоче зіграти Андрій Медведєв, але все залежатиме від стану його здоров'я. Інші місця в збірній належать харків'янину Володимирові Полякову та киянину Андрієві Рибалку, четверте місце вакантне.

Юлія МОВЧАН.

Реклама

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44. телефакс 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 529471.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311034.